Opłata po cztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 152 | Łódź, Czwartek, 2 lipca 1931 r. | נייַנטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג י״ז תמוז תרצ״א | № 152

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פּראָפ. חיים ווייצמאַן רעזיגנירט

ער ערקלערט, אַז זיין איצטיגע עקספּאָזע איז אַ געזעגענונגס-עקספּאָזע

דאָס פּרעזידיום פון קאָנגרעס

באַזעל, 1. (יט״א טעלעגראַפיש) אויף דער היינטיגער פאַרמיטאָג-זיצונג פון קאָנגרעס איז געוועהלט געוואָרען דאָס פּרעזידיום פון קאָנגרעס, אַלס פאָרזיצער איז אויסגעוועהלט געוואָרען לעאָ מאָצקין, אַדוו. גליקסאָן ערקלערט אין נאָמען פון פּרעזידיום, אַז עס זענען קוואַליפיצירט געוואָרען 253 מאַנדאַטען.

——=:O:=——

ד״ר ווייצמאַנ׳ס עקספּאָזע

באַזעל, 1. (יט״א טעלעגראַפיש) אויף דער היינטיגער נאָכמיטאָג-זיצונג האָט ד״ר חיים ווייצמאַן געהאַלטען אַ פּאָליטישען עקספּאָזע, ד״ר ווייצמאַן האָט גערעדט דריטהאַלבען שעה. ווען ער איז אַרויף אויף דער טריבונע האָט איהם אַ גרויסער טייל דעלעגאַטען געמאַכט רוישיגע אָוואַציעס. דער זאַל איז געווען איבערפילט, אויך די גאַלעריע איז געפּאַקט פון פערשידענע געסט. די עקספּאָזע איז פון גאַנצען זאַל אויסגעהערט געוואָרען אין גרויסער שפּאַנונג. ווען ער האָט געענדיגט האָט איהם דער צענטער בעשאָנקען מיט לאַנגדויערענדע אַפּלאָדיסמענטען.

ד״ר ווייצמאַן רעדט דייטש. עס איז קענטיג, אַז ער איז שטאַרק מיד און פערמאַטערט. אַ לייכטער טרוקענער הוסט צווינגט איהם איבערצורייסען די רעדע אין דערמיט, און ער מוז אויסטרינקען אַ גלאָז טיי.

די רעדע איז נאָך איבערגעריסען געוואָרען מיט אַנ׳איינציגען צווישען-רוף, וואָס עס האָט געמאַכט דער גרייזגראָהער פּראָפעסאָר באָדענהיימער פון פראַנקפורט. פּראָפ. באָדענהיימער האָט ערקלערט, אַז פאַר מעלטשעט׳ס טויט האָט ער איהם געשריבען אַ בריף, אַז ער געהט איבער צום רעוויזיאָניזם, ווייל די רעוויזיאָניסטען זענען די אמתע יורשים פון הערצילאַנישען רעוויזיאָניזם. אָנהויבענדיג די רעדע האָט ד״ר ווייצמאַן ערקלערט, אַז דאָס איז זיין געזעגונגס-עקספּאָזע און ער רעזיגנירט פון דער וויי־טערדיגער לייטונג. ער גיט אָב אַ בעריכט פון דער פּאָליטישער און עקאָנאָמישער ענטוויקלונג אין משך פון די לעצטע 10 יאָהר. אָנטפּערענדיג אויף די טענות פון זיינע געגנער, ערקלערט ד״ר ווייצמאַן, אַז זיין שיטה איז דער גאָלדענער מיטען.

גרויסע אומאָנטורע פון די רעוויזיאָניסטען

באַזעל, 1. (יט״א טעלעגראַפיש) נאָך דעם, ווי ווייצמאַן האָט געענדיגט זיין עקספּאָזע און ערקלערט, אַז ער רעזיגנירט פון דער ווייטערדיגער לייטונג, האָט אַ גרויסער טייל דעלעגאַטען אַפּלאָדירט. רעוויזיאָניסטען, דערונטער דער רעוויזיאָניסט האַלפּערן האָבען אויסגעשריגען: „יתגדל ויתקדש שמיה רבה״... ווייצמאַן האָט אַ געשריי געטוי, אין דער זייט פון די רעוויזיאָניסטען: „אידיאָט״! עס איז געוואָרען אַ טומעל, וואָס האָט געדויערט אַ שייגע פאַר מינוט. איינער פון די דעלעגאַטען זאָגט אויף האַלפּערנס אַדרעס: „ווער עס נעהמט אַלס בעאַמטער 210 פונט מאָנאַטליך פון דער עקזעקוטיווע, איז שוין גאָר נישט קיין אידיאָט״!

ביי דעם דאָזיגען טומעל איז געשלאָסען געוואָרען די פאַרמיטאָג-זיצונג פון קאָנגרעס.

——=[]=——

רעוויזיאָניסטען בלייבען אויפן קאָנגרעס

און זענען פאַר אַ גרויסער קאָאליציע

באַזעל, 1 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) מאיר גראָסמאַן האָט פאַר דעם י.ט.א.-פאָרשטייער אָפּגעלייקענט די קלאַנגען, אַז די רעוויזיאָניסטען וועלען פערלאָזען דעם קאָנגרעס און אויפרייסען די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע.

אויף דער רעוויזיאָניסטישער קאָנפערענץ, וועלכע איז פאָרגעקומען זונטאָג פריה, איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז די רעוויזיאָניסטען זענען גרייט איבערצונעמען די פעראַנטוואָרטליכקייט פון דער לייטונג, אויב עס וועט געענדערט ווערען די מעגליכקייט צו שאַפען אַ קאָאליציע.

אחדות פון די אַרבייטער-גרופּירונגען

באַזעל, 1. (יט״א טעלעגראַפיש) עס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ פון אַלע אַרבייטער-גרופּירונגען, וואָס זענען פערטראָטען אויפ׳ן קאָנגרעס. עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די דאָזיגע גרופּען זאָלען שליסען אַנ׳איינהייטליכען פראָנט בנוגע אַלע קאָנגרעס-פראַגען, אין דער קאָנפערענץ האָט זיך בעטייליגט די א״י-אַרבייטער - פּאַרטיי, פּועלי ציון און דער השומר הצעיר. די גרופּע ציילט 80 דעלעגאַטען.

=======

די אַלגעמיינע ציוניסטישע גרופּירונגען

געהען יעדע בעזונדער

באַזעל 1 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). די סתם ציוניסטען האָבען געשאַפען אַ קאָמיסיע פון 7, וועלכע האָט די אויפגאַבע צו פערהאַנדלען מיט די ענגלישע סתם-ציוניסטען פון ד״ר אידער׳ס גרופּע, וועגען שאַפען אַנ׳איינהייטליכע שטעלונג פון די סתם-ציוניסטען אין דער פראַגע וועגען דער לייטונג.

ד״ר גליקסאָן זאָגט זיך ארויס פאַר אַ ברייטער קאָאליציע מיט די רעוויזיאָניסטען, אָבער אויך מיט ווייצמאַנען. די סתם ציוניסטען שטייען אויפ׳ן שטאַנדפּונקט, אַז זיי זענען געגען דער ענגלישער רעגירונג, אָבער נישט געגען ענגלאַנד. דער פּרוב צו שאַפען אַנ׳איינהייטליכען פראָנט פון אַלע סתם-ציוניסטען איז נישט געלונגען.

קאָנגרעס וועט דויערן נאָר 1 וואָך

באַזעל, 1 (יט״א טעלעגראַפיש) דער בעשלוס וועגען פערקירצען דעם סדר היום פון קאָנגרעס אויף איין וואָך, איז אָנגענומען געוואָרען אויפ׳ן פאָרשלאַג פון רעוויזיאָניסטישען פאָרשטייער ריכאַרד ליכטהיים. דאָס איז דער ערשטער פאַל, וואָס אַ ציוניסטישער קאָנגרעס זאָל נאָר דויערן 1 וואָך.

די קורצע טאָג-אָרדנונג זעהט פאָר, אַז היינט מיטוואָך זאָל ווייצמאַן האַלטען זיין פּאָליטישען עקספּאָזע און פּראָפ. בראָדעצקי וועט איהם ערגענצען.

דאָנערשטאָג און פרייטאָג וועט פאָרקומען די גענעראַל-דעבאַטע. זונטאָג און מאָנטאָג - בעראַטונגען פון די קאָמיסיעס. דינסטאָג וועלען אָבגעשטימט ווערען די רעזאָלוציעס, און ס׳וועלען פאָרקומען די וואַהלען פון דער לייטונג. דינסטאָג אָוועגד וועט דער קאָנגרעס געשלאָסען ווערען.

געפּסלט די קאַנאַדער דעלעגאַציע

באַזעל, 1. (יט״א טעלעגראַפיש) די דעלעגאַציע פון די קאַנאַדער ציוניסטען וועלכע בעשטייט פון 4 פערזאָן, דערונטער פון הרב זלאָטניק איז דיסקוואַליפיצירט געוואָרען.

רייבונגען אין דער אַמעריקאַנער - דעלעגאַציע

באַזעל, 1 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אין דער אַמעריקאַנער דעלעגאַציע קומען פאָר שאַרפע רייבונגען צווישען דער גרופּע פון לואי ליפּסקי און ריכטער יוליאַן מעק. ס׳איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז דער קריזיס זאָל ברענגען צו אַ פּאָר־מעלער שפּאַלטונג אין דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

די וועלט-קאָנפערענץ פון „וויזאָ“

באזעל, 1 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) נעכטען איז פאָרגעקומען די וועלט-קאָנפערענץ פון „וויזאָ“. אַלע פריהערדיגע מיטגלידער פון דער לייטונג האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון נאָך אַמאָל געוועהלט צו ווערען. ביים שאַפען די נייע לייטונג זענען דעריבער ענטשטאַנען גרויסע שוועריגקייטען.

ענדליך איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ נייע לייטונג בראש מיט וויערא ווייצמאַן. פון פּוילען גייט אריין פרוי סאָלאָמעא לעווינסאָ.

ביי פּאָסט- און באַהן-בעאַמטע

ערב שטרייקען צוליב די רעדוקציעס

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש). די לאַגע מיט די רעדוצירטע בעאַמטע איז זעהר אַנ׳ערנסטע.

די פּאָסט-בעאַמטע האָבען אָפּגעהאַלטען אַ מיטינג און בעשלאָסען שבת אָנצוהויבען אַ שטרייק.

* * *

פון קאַטאָוויץ מעלדעט מען, אַז דאָרט האָבען די באַהן-אַרבייטער בעשלאָסען צו שטרייקען דעם 15. ד. ח.

* * *

אַ דעלעגאַציע פון די באַהן-פעראיינען איז געווען ביים קאָמוניקאַציע-מיניסטער קיהן. זי האָט איהם געמעלדעט, אַז די לאַגע איז אַ זעהר ערנסטע, און אַז אויך ביי די וואַרשאַווער באַהן-אַרבייטער רעדט מען שטאַרק וועגען אַ שטרייק.

דער מיניסטער האָט געמעלדעט, אַז די נידעריגע באַהן-אַרבייטער וועלען בעקומען אַ געוויסע גראַטיפיקאַציע, וועלכע וועט אויסמאַכען 10 און 15 פּראָצענט.

סעקרעטאַריאַט פאַר נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין פּוילען

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אַ זשעניעווער צייטונג „רעווי דע נאַציאָן“ גיט איבער, אַז ביי דער פּוילישער רעגירונג ווערט געגרינדעט אַ סעקרעטאַריאַט פאַר נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אַ מין מיניסטעריום, וואָס אָנפיהרען מיט איהם וועט האָלובקאַ.

דער סעקרעטאַריאַט וועט זיך דער-עיקר פאַרנעהמען מיט די פראַגען וועגען די אוקראַינער. מען וועט זיי אפילו געבען אַ געוויסע אויטאָנאָמיע.

דער דאָלאַר שטייגט

אין וואַרשאַ האָט מען נעכטען געצאָלט 9 זל. 10 גראָשען פאַר׳ן דאָלאַר

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער דאָלאַר שטייגט אין וואַרשאַ.

מ׳האָט היינט געצאָהלט 9 זל. מיט 10 גר. פאַר אַ דאָלאַר.

280.165 אַרבייטסלאָזע אין לאַנד

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די אַלגעמיינע צאָהל אַרבייטסלאָזע אין פּוילען איז ביים מיינטיגען טאָג 280.165.

פון זיי בעקומען שטיצע נאָר 94.000.

פּאַדערעווסקי קומט נישט קיין פּוילען

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש). דאָ זענען דערהאַלטען געוואָרען ידיעות, אַז פּאַדערעווסקי קומט נישט קיין פּוילען, מחמת זיין פרוי איז קראַנק געוואָרען.

20.000 אויטאָמאָבילען שטרייקען אין פּוילען

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין גאַנץ פּוילען שטרייקען איצט 20.000 אויטאָס און אויטאָבוסען.

50.000 שאָפערס זענען אָהן אַרבייט.

אַ דין-תורה צווישען צוויי מיליטער-ראַבינערס

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) היינט איז אין וואַרשאַווער ראַבינאַט פאָרגעקומען אַ דין-תורה פון ראַבינער פּאָלקאָווניק מיזעס און ראַבינער קאַפּיטאַן יוחנן ראָאַב. דער ראַבינער מיזעס האָט אָנגעקלאָגט דעם ראַבינער ראָאַב, אַז צוליב זיינע מסירות און פּליאָטקעס האָט מען איהם דעגראַדירט און פערשיקט קיין בריסק, און אַז אויף זיין אָרט איז אויבער-ראַבינער פון מיליטער געוואָרען ראָאַב.

דערביי איז געווען אריינגעמישט דער געוועזענער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי.

די דין-תורה וועט זיך ענדיגען מאָרגען.

רומענישע קעניגין בעגאַנגען זעלבסטמאָרד,

צי ס׳איז געווען אַ טעות ביים איינגעהמען אַ רפואה?

לאָנדאָן, 1. (ספ. טעל.) די היגע צייטונגען האָבען געבראַכט די סענסאַציאָנעלע ידיעה פון בוקאַרעשט, אַז די פרוי פון קעניג קאַראָל, פּ רשטין העלענא האָט מחמת פערצווייפלונג צוליב דעם, וואָס דער קעניג האָט אונטערגעשריבען אַ בעפעהל וועגען אַרויסשיקען זי פון רומעניען, זיך געפּרובט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

די אָפיציעלע רומענישע קרייזען לייקענען קאַטעגאָריש אָפּ די ידיעה. די קעניגין זאָל האָבען קראַנק געוואָרען צוליב דעם, וואָס זי האָט איינגענומען אַ נישט-ענטשפּרעכענדע רפואה.

אין די נאָהענטסטע טעג פאָהרט זי אַרויס אויף שטודיום קיין אויסלאַנד.

דער יודען-פּאָגראָם אין סאַלאָניקי

פערבריזנט 200 הייזער.— 23 דער'הרג'עטע יודען און 100 שווער פערוואונדעטע.— היינט האָט זיך פערנומען אויף א נייעם פּאָגראָם.— יודען גייען נישט ארויס אין גאס

אַטען, 1־ (ספּ. טעל.) היינט אינדערפריה האָבען קליינע דעמאָנסטראַנטען־גרופּעס אין סאַלאָניקי געפּרובט איבערחזרן דעם נעכטיגען פּאָגראָם אויף יודען, און די זענען בעפאַלען איניגע יודישע הייזער.

פּאָליציי־אָפּטיילונגען האָבען עס זיי געשטערט דורכצופיהרען.

איבער דער שטאָט רייטען פּאָליציי־פּאַטרולען, וועלכע טרייבען פונאַנדער אַפּילו די קלענסטע מענשען־גרופּעס, כדי נישט דערלאָזען צו גרעסערע מאַסען־פערזאַמלונגען.

די יודען האָבען זיך פערשלאָסען אין זייערע וואוינונגען און גייען נישט אַרויס אין דרויסען.

בעת די נעכטיגע עקסצעסען, איז אין דעם יודישען קוואַרטאַל אוועק מיט'ן פייער 200 הייזער.

23 יודען זענען דער'הרג'עט געוואָרען, און אַרום 100 זענען געוואָרען שווער פערוואונדעט.

די וואוינונגען, וואָס זענען נישט אומגעקומען אין פייער, זענען טיילווייז צוראַבעוועט געוואָרען דורכ'ן המון.

אַ סך פערוואונדעטע יודען בעהאַלטען זיך נאָך אין די הייזער.

היינט האַקט מען אָפּ דעם קאָפּ פון דעם גרוילאַמען דיסעלדאָרפער מערדער

דיסעלדאָרף, 1 (ט). ווי מען דערוויסט זיך דאָ זאָל היינט אויסגעפיהרט ווערען דער פסק דין איבער דעם דיסעלדאָרפער מערדער.

דער פּרייסישער קאַבינעט האָט דינסטאָג אָפּגעוואָרפען די ביטע וועגען בעגנאַדיגען קירטענען.

בערלין, 1 (ט). די הינריכטונג פון קירטענען וועט פאָרקומען דאָנערשטאָג 6 א זייגער אינדערפריה אין קעלן.

פּעטער קירטען ווייס עס נאָך אליין נישט, און 12 שעה פאר דער עקזעקוציע וועט מען איהם ווענען דעם מיטטיילען.

פון דער דיסעלדאָרפער טורמע וועט מען איהם אריבערפיהרען אין דער קעלנער טורמע, וואו עס געפינט זיך א גיליאָטינע, וואָס איז שוין גרייט צו אָפּהאַקען קירטענס קאָפּ.

בריסקער פּראָצעס ווערט אָפּגעשלעפּט

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) דער פּראָקוראָר האָט אַרויסגעשיקט צום אויספאָרשונגס - ריכטער דעמאַנט די אַקטען פון פּראָצעס וועגען די בריסקער אַרעסטאַנטען, כדי מען זאָל זיי דערגענצען. דערפון איז געדרונגען, אַז דער פּראָצעס וועט ווערען אָפּגעשלעפּט.

ליבערמאַן און באַרליצקי האָבען בעקומען אויסלענדישע פּעסער צו פאָהרען קיין ווין אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען סאָציאַליסטישען קאָנגרעס.

פרוי ווילסאָן איז געקומען קיין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט נאָכמיטאָג איז געקומען קיין וואַרשאַ די פרוי עדית ווילסאָן די אלמנה נאָכ'ן געוועזענעם אמעריקאַנישען פּרעזידענט.

מיט דער פרוי ווילסאָן איז מיטגעקומען דער געוועזענער אַמבאַסאַדאָר פון די פּעראייניגטע שטאַטען אַבערט אונדערוואוד-דושאָנסאָן און דער סענאַטאָר בערנאַרד באַרוך, איינער פון די גרעסטע באַנק-פּאַטענטאַטען אין אַמעריקאַ, וועלכער איז בעת דער מלחמה געווען פּאָרזיצער פון דעם מעכטיגען קריגס-אינדוסטריע-פערבאַנד.

די נעכטיגע ציהונג פון דער דאָלאַרובקע

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט 10 אינדערפריה איז אין פינאַנץ מיניסטעריום פאָרגעקומען דאָס דריטע ציהען פון דער 4-פּראָצענטיגער דאָלאַר-הלוואה, סעריע ד.

בכלל זענען אַרויסגעצויגען געוואָרען 95 פּרעמיעס אויף דער סומע פון 37.500 דאָלאַר.

די הויפּט - פּרעמיע 12.000 דאָלאַר איז אַרויס אויפ'ן נומער 1,416,283.

צו 3 000 דאָלאַר האָבען געוואונען די אָבליגאַציעס: 979.060 און 1,095,493.

צו 1000 דאָלאַר – 1,022,186; 556,991; 1,144 354; 1,103,040; 916,633; 737,621 און 1,416,257

צו 500 דאָלאַר – 1.079,089; 104,987; 425'585; 1,008,646; 727,392; 504,961; 582,790; 469,945; 545,913; 0,002,419.

סטודענטען-אונרוהען אין דייטשלאַנד

אַנטיסעמיטישע מאַניפעסטאַציעס אין בערלין, מינכען, האַמבורג

מינכען, 1. (ספּ. טעל.) די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע העצע געגען פּראָפ. נאַוויאַסקי האָט נעכטען ווידער געבראַכט צו גרויסע סקאַנדאַלען אין'ם מינכענער אוניווערסיטעט. די ערשטע פאָרלעזונג פון נאַוויאַסקי'ן 10 אינדערפריה איז אַדורך רוהיג. דאַגעגען האָט זיך די צווייטע פאָרלעזונג, 12 אַ זייגער, אָנגעהויבען מיט מורא'דיגע סקאַנדאַלען מצד די סטודענטען געגען דעם פּראָפעסאָר, פון איין זייט האָט מען געשריגען: „טפוי", „נידער", און פון דער צווייטער זייט האָט מען אַפּלאָדירט דעם פּראָפעסאָר.

דער עולם סטודענטען האָט געשריגען: „אַוועק, יוד [illegible]" „נידער מיט דעם יוד נאַוויאַסקי!" „אַ [illegible] דעם יוד נאַוויאַסקי"!

צווישען די סטודענטען איז ענטשטאַנען אַ העפטיג געשלעג, און 25 פּאָליציאַנטען האָבען אַריינגעבראַכט אָרדנונג מיט דער הילף פון גומענע שטעקענס און שווערטען.

די סיבה פון די סקאַנדאַלען איז, וואָס די היטלער־יסטישע סטודענטען ווילען נישט האָבען קיין יודישע פּראָפעסאָרען.

שפּעטער זענען פאָרגעקומען מאַסען־דעמאָנסטראַציע אין די גאַסען, אין וועלכע עס האָבען זיך, חוץ די סטודענטען אויך בעטייליגט אַ סך זייטיגע מענשען.

בערלין, 1. (ספּ. טעל.) היינט האָבען זיך דאָ איבערגעחזרט די סטודענטען־אונרוהען אין דער געגענד פון אוניווערזיטעט.

צוליב דעם, וואָס די לעקציעס האָבען זיך היינט אָפּגעשטעלט, און דער אוניווערזיטעט איז געווען פערמאַכט האָבען זיך די סטודענטען היטלעריסטען און קאָמוניסטען פערזאַמעלט אין די נאָהענטסטע גאַסען און זיך בעמיהט צו אָרגאַניזירען מאַניפעסטאַציעס.

פּאָליציי האָט פונאַנדערגעטריבען די דעמאָנסטראַנטען, און אַ סך פון זיי אַרעסטירט.

דער רעקטאָר האָט צוזאַמענגערופען אַן'אויסעראָרדענטליכע זיצונג פון סענאַט, כדי אָננעהמען מיטלען געגען ווייטערדיגע עקסצעסען.

האַמבורג, 1. (ספּ. טעל.) דאָ זענען אין אוניווערזיטעט פאָרגעקומען שטורמישע סקאַנדאַלען, אָרגאַניזירט דורך סטודענטען־נאַציאָנאַליסטען צוליב' פערבאָט פון איינאָרדענען מאַניפעסטאַציעס געגען דעם ווערסאַילער טראַקטאַט.

יודיש פאָלקס-טעאַטער, זגעזשער 17.

ווילקאָמען אונזער גרויסען ליבען גאַסט! אַ גרויסע איבערראַשונג פאַר באַלוט און אומגעגענד! סענסאַציע! ענדליך איז אונז געלונגען צו אַנגאַזשירען דעם ליבלינג פון לאָדזער פובל., דעם בעקאַנטען אַמעריק. סטאַר, געוו. דירעקטאָר פון לאָדזער „סקאַלאַ"-טעאַטער

הערמאַן שעראַצקי

אין לאָדזער „פאָלקס-טעאַטער" נאָר אויף דריי געציילטע פאָרשטעלונגען.

אַ זעלטענע געלעגענהייט, וואָס דאָס פובליקום קאָן נאָר זעהן איינמאָל אין הונדערט יאָהר דריי בעסטע היסטאָר. אָפּערעטען פון אונשטערבליכען גרינדער פון יוד. טעאַטער א. גאָלדפאַדען

שבת, ד. 4. יולי, אָנפאַנג 4 נאָכמיטאָג צו פּאָפּולערע פּרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 די בעליבטע אָפּערעטע אין 5 אַקטען

עקדת יצחק

הויפּט-ראָל „אברהם"-הערמאַן שעראַצקי

שבת אָוונט. פּונקט 9 אַ זייגער די בעקאַנטע אָפּערעטע אין 5 אַקטען

„שולמית"

ראָל „אבשלום" - הערמאַן שעראַצקי.

זונטאָג, דעם 5. יולי, 9 אָוונט—אַ גרויסער יום-טוב! קומט זיך געזעגענען! די לעצטע גרויסע געזעגענונגס-פאָרשטעלונג, וואו דאָס פובליקום וועט האָבען די געלעגענהייט זיך צו געזעגענען מיט דעם גרויסען אַמעריקאַנער גאַסט פאַר זיין אָפּפאָהרען אין אַמעריקאַ. עס ווערט געשפּילט די גוט-בעקאַנטע אָפּערעטע אין 5 אַקטען, הערמאַן שעראַצקי'ס קרוין-ראָל

„בר-כוכבא"

אין אַלע דריי פאָרשטעלונגען נעמט אַנטייל די בעליבטע פּרימאַדאָנע סאָניע וויינבערג. אַנטייל-נעהמער: בוימאַן רעגינאַ, וויינבערג סאָניאַ, טופּמאַן מרים, אריפּל דוד, בלאַט אברהם, דראַנאָוו מרדכי, טופּמאַן יהושע. צווילינג ישעיהו א"א גרויסער דאַמען-און מענער-כאָר. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון בעליבטען דיריגענט און קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאַן. אָוונט-פּרייזען פון 1–3 זל. געשעפטס-פיהרער: שמואל ליודנער. סופליאָר: א. בלאָס.

בילעטען פריהער צו בעקומען אין פריזיער-געשעפט פון ראָסמאַן, פּולנאָצנאַ 24 און פון פּרעמאָנ — אין קאַסע פון פאָלקס-טעאַטער. ווענען אַלע טעאַטער-ענינים זיך צו ווענדען צום געשעפטס-פיהרער שמואל ליודנער אין קאַנצעלאַריע פון פאָלקס-טעאַטער פון 11 ביז 1 נאָכמיטאָג.

א נייער פּלאַן פון הובער'ן

שוין אהן דעם אנטייל פון פראנקרייך

לאָנדאָן, 1 (ספּ. טעל.) די ענגלישע צייטונגען האַלטען, אַז די סיטואַציע, וואָס האָט זיך בעשאַפען מחמת דער אוממעגליכקייט פון דערגיין צו א הסכם צווישען מעלאָנען און דער פראַנצויזישער רעגירונג, פאַר זעהר ערנסט.

דער קאָרעספּאָנדענט פון וואַשינגטאָנער „טיימס" איז מודיע, אַז אין פאַל ווען די אונטערהאַנדלונגען מיט פראַנקרייך זאָל איבערגעריסען ווערען, וועט הובער צוריקציהען זיין פּלאַן און אימליכען פון די פערשולדיגטע מלוכות פאָרלייגען א מאָראַטאָריום אין בעצוג צו אמעריקא, בתנאי, אז די דאָזיגע מלוכה וועט זיך אָפּזאָגען פון די חובות, וואָס עס קומט זיי פון דייטשלאַנד.

בזה האופן וועט פראַנקרייך אוועקגעשטעלט ווערען פאַר א געשעהענעם פאַקט.

„דיילי טעלעגראַף" שטעלט פעסט, אז הובער וועט זיך נישט איבערנעמען מיט דעם מיסערפאָלג פון די אונטערהאַנדלונגען מיט פראַנקרייך, און וועט טון אַלדאָס מעגליכע, כדי צוהילף-צוקומען דייטשלאַנד.

אין די קרייזען, וואָס זענען נאָהענט צו הובער'ן פערזיכערט מען, אז דער אַמעריקאַנישער פּרעזידענט וועט אָנקניפּען א דירעקטע צוזאַמענאַרבייט מיט בערלין, רוים און לאָנדאָן, אויסמיידענדיג דערביי פראַנקרייך, וועלכע ער מאַכט פעראַנטוואָרטליך פאַר דער עווענטועלער פינאַנץ-קאַטאַסטראָפע אין די מלוכות פון מיטעל-אייראָפּאַ.

—=:(0):=—

צו דער פערלאָבונג פון אונזער קוזין

שאול פערגאַמענט

מיט פרל.

מאַניאַ קשיאָנזשע

ווינשען מיר זיי אַ הערצליכען מזל-טוב אברהם און שאול גאָלדבערג און פאַמיליע ערלמאַן.

צו די תנאים פון מיין שוועסטער-זוהן

שאול פערגאַמענט

מיט פרל

מאַניאַ קשיאָנזשע

ווינשען מיר זיי אַ הערצליכען מזל-טוב בעריש גאָלדבערג און פרוי.

צו דער חתונה פון אונזער ליבען ברודער און שוואָגער

שמואל לובאַווינסקי

מיט פרל. **געניאַ טושינסקאַ**

גראַטולירען מיר הערצליך און ווינשען זיי עוויגעס גליק. יאַקוב לובאַווינסקי און פרוי.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן פערוואַלטונגס-מיטגליד ה' **קלמן צווייליך**, צוליב דעם טויט פון זיין אונפערגעסליכען פאָטער

יוסף דוב נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון דעקער-צעך אין לאָדז.

מאַשין-מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

ב. וויינבערג

38 פּיעטריקאָווער 38 :–: טעלעפאָן 82-143. :–:

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 2 אַנשטענדיגע יונגעלייט, איז אָפּצוגעבען. 14 פּאָמאָרסקאַ 14 אויפן הויף, 2.שט. לאָסק.

אָרין

יעדען קוואַנטום צו ביליגע פרייזען ליפערט **Poludniowa 22** טעל. 191-26 און 190-48

גאַסטראָלען פון דער

ווילנער טרופּע

XVI יאָר   XVI יאָר

15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער

היינט, דאָנערשטאָג, 9 אָוונט

„שוואַרצע געטאָ"

פון יודזשין אָ'ניעל. רעזשי: יעקב ראָטבוים. דעקאָר. און קאָסטיומען– אַנדזשיי פּראָנאַשקאַ.

פרייטאָג– פּרעמיערע **„דער קאַרגער"**

פון מאָליער מיט א. סאַמבערג אלס „האַרפּאַגאָן".

פרייזן פון 50 גר. ביז 2.60 זל.

אין פּראָבען: **„200,000"** רעזשי: י. רויטבוים. דעקאָר.: אַנדזשיי פּראַנאַשקאַ

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז,
2 יולי 1931

רעדוקציעס

געווען צייטען, ווען איך האב מקנא געווען א מיניסטער, און ווער האט איהם נישט מקנא געווען! עפעס א קלייניגקייט א מיניסטער. קודם כל איז ער דאך דער מענש מיט'ן אייזערנעם קאפ. ווארום א מענש, וואס טראגט אויפ'ן קאפ א מלוכה מוז האבען אנ'אייזערנעם קאפ. דערצו איז דאך עפעס דאס געלד, וואס ער בעקומט אויך עפעס ווערט. היינט כבוד איז אויך עפעס ווערט, היינט כבוד איז אויך נישט אוועקצומאכען מיט'ן האנד. איבערהויפט האב איך מקנא געווען דעם פינאנץ-מיניסטער. א ווערטעלע צו זאגען, א מענש זיצט ביים שיסעל און וואס קען איהם פעהלען!

היינט בין איך קיינעם נישט מקנא, אפילו א מיניסטער וואלט איך נישט געוואלט זיין. און ווער רעדט נאך א פינאנץ-מיניסטער. דאס איז ערגער ווי צו זיין האזאר אין לובלין.

ווען איך בעהם די צייטונג אין האנד זעה איך, אז אלע האבען נאך מיט איהם צו טון, וואו א סוחר, א קרעמער, אפילו א שניידער, א שוסטער, אלץ לויפט צו איהם מיט טענות, און דאס שעהנסטע דערביי איז, וואס יעדער גיט איהם עצות, וואס ער זאל טון. אדער ריכטיגער געזאגט, יעדער גיט עצות, וואס ער זאל נישט טון. קומען סוחרים טענה'ן זיי, מען זאל לאזען צו רוה דעם סוחר, קומען קליינהענדלער טענה'ן זיי, מען זאל אויף זיי רחמנות האבען, קומען בעלי-מלאכות איז דאך נישט שייך. זיי זענען דאך דאס איבערשטע פון שטויסעל, היינט פויערים האבען דאך אוודאי א שטיקעל דעה און פריצים זענען דאך דער שטאלץ פון פוילען מיט איין ווארט, אלע קומען מיט עצות און דער מיניסטער איז גאר געווארען א מין דרדקי מלמד וואס דארף יעדען אויסהערען און מיט יעדען איינ-קבעלען א בלעטעל עקאנאמיע.

איבערהויפט בין איך איבערראשט מיט דער מעשה רעדוקציע פון פענסיעס. הערט א טשיקאווע מעשה: יאהרען לאנג שרייט א וועלט, אז מיר ווערען פערפלייצט פון בעאמטע, אז מען האט אין יעדען אוושאנד אוועקגעזעצט גאנצע מחנות יונגלעך, מיידלעך, מענער מיט ווייבער. יעדער בעקומט די פיינע פענסיע מיט צוגאבען אויף שבת, אויף יום-טוב, אויף פורים און א תענית, מען האט דעם עולם בעזארגט מיט אלץ אין דער וועלט, מען בעצאהלט פאר געהן פאר פאהרען, פאר ריידען, פאר שלאפען פון שפאצירען און אפילו פאר אלט ווערען. פאר אלץ ווערט בעצאהלט מיט דער פולער האנד און אלץ אויפ'ן חשבון פון ארימען שטייער צאהלער.

לאנג האט מען גערעדט און געקלאגט איבער מכת בעאמטע, ענדליך איז געקומען א מייסטער און האט דערהערט דאס געשריי און האט זיך גענומען צו די בעאמטע. קודם כל האט ער די קעסט-קינדער רעדוצירט די פענסיעס. האט אויס-געשמיסען די מתנות פאר דיעטען פון פאהרען, ער זאגט נאך אויך צו ווייטער צו געהען אויף דעם וועג און שיקען די פאנעס, וואס זיצען אין די ביוראס און מאכען זיך מאניקור, צו שיקען די דאמעטשקעס, וואס פערנעהמען שטעלעס צוזאמען מיט די מענער און עס ארבייטען אויף זיי דינסטען, צו שיקען די אלע אהיים, ער זאגט צו צו רעדוצירען אויך די פערסאנאלען און פערקלענערען די הוצאות

דאכט זיך, אז עס איז גוט, וואויל, אז אזא מיניסטער דארף מען טראגען אויף די הענד, ווייזט זיך ארויס, אז עס איז ווידער נישט גוט. אז עס איז טאקע שלעכט, זעהר שלעכט. עס איז ווידער געווארען א געוואלד און עס שרייען טאקע דער סוחר, דער קרעמער, דער שניידער, דער שוסטער, עס שרייען אלע די, וואס האבען פריהער געשריען אויף דער שווערער לאסט פון די שטייערן, מען לויפט ווייטער צום מיניסטער און מען גיט איהם ווידער עצות.

וואס קומט דא אזוינס פאר? וועלכע שרייער זענען גערעכט? דער אמת איז אז ביידע זענען גערעכט. אונזער ווירטשאפט איז געגליכען צו יע-נער כינעזישער פרוי, וועלכע מען האט געשנירעוועט די פיס פון קינדווייז אן, ווייל א דאמע דארף נישט געהן. זי דארף זיצען אין שטוב און אויב זי דארף ארויסגעהן, קען זי פאהרען, אבער ווען עס איז געקומען א צייט און זי האט דאך געמוזט גיהן, האט זי טאקע נעבעך נישט געקענט שטעלען קיין פוס, איז זי טאקע נעבעך געבליבען א קאליקע.

אונזערע מלוכות, איבערהויפט די נייע מלוכות זענען בעאמטען-מלוכות, אין די ערשטע יאהרען האט מען זיך א וואהרף געטון אויסגעהונגערטע, אויף די שטעלעס, יעדער פאליאק האט געהאלטען פאר זיין פאטריאטישען חוב צו דינען דער מלוכה. און נישט נאר ער, נאר אויך זיין פרוי, זיין זוהן און טאכטער, אלע דארפען דינען דעם פאטער-לאנד. און מיט וואס קען מען דינען בעסער ווי מיט א שטעלע? איז מען טאקע געווארען בעאמטע. פון דער צווייטער זייט האט יעדער דירעקטאר, יעדער שעף פון א ביורא געהאלטען פאר א כבוד צו האבען וואס מעהר בעאמטע אונטער זיך, עס איז געקומען אזוי ווייט, דאס אין די גרעסערע שטעט בעשטעהט א העלפט פון דער בעפעלקערונג פון בע-אמטע. ממילא זענען זיי געווארען א וויכטיגער ווירט שאפטליכער פאקטאר, זיי זענען געווארען די קאנ-סומענטען פון אלץ, און איצט ווען זייער פאזיציע ווערט שוואכער, ווען זיי ווערען רעדוצירט, פערלירט מען א וויכטיגען קאנסומענט און מען שרייט, מען פארגעסט, אז דער קאנסומענט האט גאר נישט פראָ-דוצירט און האט געלעבט פון די שטייער געלדער...

איהר פערשטעהט נו, שווער עס איז היינט צו זיין א מיניסטער!

ש. י. סטופניצקי.

גרויסע רעדע פון נחום סאקאלאוו

אויף דער ערעפנונגס-זיצונג פון 17 ציונ. קאנגרעס

באזעל. אויף דער היינטיגער עפענונגס-זיצונג פון 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס האט נחום סאקאלאוו געהאלטען פאלגענדע רעדע:

איך האב דעם כבוד צו בעגריסען אייך מיט אונזער העברעאישען „שלום“. כמעט 2 יאהר זענען אדורך זייט דעם 16. קאנגרעס אין ציריך. איהר ווייסט אלע, וואס פאר א 2 יאהר דאס זענען געווען. אין משך פון די 34 יאהר, וואס אונזער ארגאניזאציע עקזיסטירט, איז נאך קיין קאנגרעס-פעריאד נישט געווען אזוי דראמאטיש און אזוי גורל-שווער ווי דער לעצטער.

מאנכע וועלען פרעגען, צי וואלט עס נישט געווען גלייכער אוועקצוקוקען פון דעם פערגאנגענעם דאס איז קורצזיכטיגע קלוגהייט צו ווארפען א שלייער אויף דאס געשעהענע. ניין, מיר זענען נישט גענייגט צו טרייבען די שטרויס-פאליטיק פון נישט-וועלען-זעהען. צו סימבאליזירט דען נישט דער ציוניסטישער-קאנגרעס די סובערעניטעט פון יודישען פאלק, וואס האט אנ'אינטענסיווען ציוניסטישען זין און וואס האלט אויף אין זיין זכרון דעם צוזאמענהאנג פון די געשעהענישען? פון תמיד אן זענען מיר געוואוינט אין אלע שווערע מאמענטען צו קומען און אויסריידען זיך פאר'ן קאנגרעס. האבען מיר עפעס פאר'ן קאנגרעס צו פערשווייגען?

אויך איצט שטעהען מיר פאר אייך מיט ריינע הערצער און אפענער שפראך דער איצטיגער קאנגרעס איז נישט קיין געוועהנליכע פעריאדישע ערשיינונג, נאר א מערקשטיין אויף אונזער וועג. דער דאזיגער קאנגרעס איז פארצוגווייז א קאנגרעס פון רעאליטעט. שארפער ווי תמיד מוזען מיר קוקען דער ווירקליכקייט אין פנים. נאר אזוי קענען מיר ערפאהרען, וואו מיר שטעהען און ווי אזוי מיר קענען געהען פאראויס.

אין די לעצטע 2 יאהר האבען מיר איבערגעלעבט שווערע קריזיסען, וועלכע האבען צייטענווייז פערשוואכט אונזער האריזאנט. מען וואלט אפשר געקענט אריינפאלען אין א יאוש-שטימונג. עס בעשיידעמט אונז דערפאר אונזער ארגאניזאציע, אונזער מוט און פערנונפט. בלויז ווילדע גלויבען, אז די זון געהט אונטער, ווען עס ווערט א ליקוי-חמה. קולטור-מענשען דאגעגען ווייסען, אז זי געהט פערביי. דאס איז ריכטיג אויך פאר געוויסע געשעהענישען אין דער גרויסער דראמע פון פעלקער-לעבען. די זון פון דער גערעכטיגקייט און פון אידעאל קען פערטונקעלט ווערען, זי קען אבער קיינמאל נישט אראפגעצויגען ווערען פון איהר טריומף-וועג.

די ליקוי-חמה האט זיך אנגעהויבען מיט דעם פלוצימען איבערפאל פון א פאנאטיזירטען המון איבער אונזער ישוב אין די אויגוסט-טעג פון 1929, פארוואס האבען מיר עס נישט פאראויסגעזעהען? דאס וואלטען געקענט מיט א צייט בענויאיקייט טון די, וועלכע זענען געווען שולדיג אין די בלוטיגע מעשים.

הויכער קאנגרעס! אונזער ארגאניזאציע האט מעהרערע מאל דעקלארירט אלס אייגעם פון אונזערע עיקר-פרינציפען די אבסאלוטע אונבעריהרליכקייט פון די הייליגע מקומות פון קריסטענטום און איסלאם. רעספעקט פאר די גלויבונגען פון אנדערע ענטשפרעכט דעם גאנצען דענק-שטיינער און געפיהלס-דיסטונג פון יודענטום.

אונזער אונשטערבליכער פיהרער טעאדאר הערצל האט פיל מאל ערקלערט, אז דער ווידעראויפבוי פון אונזער נאציאנאלער היים וועט דורכגעפיהרט ווערען אויסער די גרעניצען פון דער געהייליגטער ספערע דער גאנצער קאמפלעקס פון רעליגיעזע אינסטיטוציעס. איינריכטונגען און איינהאלטען אין ארץ-ישראל ווערט דורך אונז בעטראכט פון דעם זעלבען שטאנדפונקט פון הייליגקייט, ווי אונזערע אייגענע, פאר וועלכע מיר פאדערען פון די אנדערע די זעלבע רעספעקט-בעציהונג.

דאס אלץ איז בעקאנט און זעלבסטפערשטענדליך, אבער די העצער קימערן זיך ווינציג וועגען אמת און דער ווירקליכקייט, זיי פאסען צו די שילדערונגען צו זייערע אגיטאטארישע צוועקען, כדי אויפהעצען דעם המון. צו דעם המון געהערען נישט די פרידליכע שיכטען פון דער אראבישער בעפעלקערונג, וועלכע האבען צוזאמען מיט אונז געשטעמפעלט די פערברעכערישע עקסצעסען. די ליגענס און רכילות האבען אבער ארויסגערופען אנ' אויסברוך פון שנאה ביי די פערווילדעטע, אנארכיזירטע עלעמענטען. אזוי ארום איז געקומען צום שוידערליכען אנפאל. דער ציל פון די ארגאניזאטארען פון די אונרוהען איז קלאהר: זיי האבען גע וואלט ווייזען דער וועלט, אז די אראבישע בעפעלקערונג קען שוין מעהר פלומרשט נישט אויסהאלטען די אונטערדריקונג מצד די יודען און איז ארויס אויף דעם וועג פון גוואלד-טאטען. דאס אלץ איז געמאכט געווארען לויט בעקאנטע מוסטערן. ווער קען נישט די דאזיגע מעטאדען?

וועלכע זענען עס געווען די אונמיטעלבארע און די אונדירעקטע פאלגען פון די געשעהענישען? א געמיש פון גוטס און שלעכטס, פון שלום און שפּריים, אייניגקייט און צושפליטערטקייט, הארמאניע און אויסשליסונג. דאס אלעס, וואס איז געשעהען קען צוטיילט ווערען אויף 2 קאטעגאריעס 1) ווי אזוי האבען מיר רעאגירט און 2) ווי אזוי עס האבען רעאגירט די אויסערע מאכט - פאקטארען

צו דער ערשטער קאטעגאריע קענען אלס הויפט-מאמענטען פערעכענט ווערען א) דאס שאפען איין הילפס-פאנד, ב) די פראטעסט-בעוועגונג ג) און דאס צושטעלען די נויטיגע בעווייזען, וואס אונטערשטיצען אונזערע רעכט. מצד די אויסערע מאכט-ארגאנען קען מען פערצייכנען פאלגענדע מאמענטען: א) דאס בעשיצען דעם א"י-ישוב דורך דער מאנדאט-רעגירונג, ב) די ערקלערונגען מצד דער מאנדאט-רעגירונג און דעם פעלקערבונד, ג) די אויספארשונגס-קאמיסיע און איהרע פראיעקטען.

די לאגע פון די לעצטע צוויי יאהר מוז בעטראכט ווערען פון דער ליכט פון דעם ספעציפישען כאראקטער פון דער צייט און די נייע שטימונגען, וועלכע האבען זיך אונטער דעם איינפלוס פון דער געענדערטער לאגע געשאפען. מיר ווילען דעריבער, שטופענווייז און גענוי אנאליזירען דאס אלעס, וואס עס איז פארגעקומען און ענטשטאנען אין משך פון דער דאזיגער צייט.

די שאפונג פון א הילפס-פאנד איז געווען, ריכטיג פערשטאנען, דער ספאנטאנער אויסדרוק פון יענעם אבסאלוט סוביעקטיווען, כמעט מיסטישער בעציהונג פון יעדען יוד צו ארץ-ישראל, וואס עס בילדעט די אייגענטליכע גרונדלאגע פון אלגעמיינעם יודישען ציוניזם. יעדער יוד פיהלט, אז דער ציוניזם איז זיין א פערזענליכע פראגע. די יודישע נאציאנאלע היים איז דאס ווערק פון דער יודישער אחדות. דער ציוניזם האט פאר'ן יוד מעהר א אידעאלאגישע בעדייטונג אלס א פאליטיש-רעאלע, דורך אויסשפרייטונג פון זיין אייגענעם פרט אלס א מיטגליד פון כלל. דער ציוניזם איז נישט בלויז א לאקאלע פראגע פון דעם ישוב אין א"י, נאר א לעבענס-פראגע פאר'ן גלות איבער

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

וואס פאדערן די אראבער פון פעלקער-בונד

פאספילדס ווייס-בוך איז נאָך צו ווייניג

זשענעווע, (י.ט.א.) די מאנדאט-קאמיסיע, וועלכע פערענדיגט איצט איהרע ארבייטען האט בעהאנדעלט די אראבישע פעטיציע, וועלכע בעשטעהט פון א געדרוקטער בראשור פון אוני אבדול האדי און פון א ענגליש-בריף פון פרעזידענט פון דער אראבישער עקזעקוטיווע מוסא קאזים פאשא. ווי דער י.ט.א.-קארעספאנדענט דערוויסט זיך, בעטאנט מוסא קאזים פאשא, אין זיין בריף, אז די אראבישע עקזעקוטיווע רעדט און האנדעלט אין נאמען פון דעם גרויסען אראבישען קאנגרעס, וועלכער איז פארגעקומען אין א"י אין יוני 1928. ער חזר'ט דאן איבער די פאדערונגען פון די אראבער: 1) דאס אפשאפען פון דער באלפור-דעקלאראציע, 2) די גרינדונג פון א רעגירונג, וועלכע זאל זיין פעראנטווארטליך פאר א געוועהלטען ראט, 3) פערבאטען דאס פערקויפען פון ערד יודען און דאס ענטגילטיגע אפשטעלען פון דער יודישער אימיגראציע, 4) אנגעהמען מיטלען צו העלפען די פלאכען און בעזונדערס זיי בעזוצען אויף ערד אין חולה, אויב די איצטיגע איגהאבער פון דער קאנצעסיע וועלען די קאנצעסיע נישט אויסנוצען.

דער געדרוקטער מעמאראנדום פון אוני ביי אבדול האדי בעשעפטיגט זיך הויפטזעכליך מיט דער קריטיק פון פאספילד'ס ווייס-בוך און ער זוכט צו בעווייזען, אז אויך דאס דאזיגע ווייס-בוך איז נישט עלול צו בערוהיגען די אראבער און זיי געבען די זיכערקייט, אז די רעכט און אינטערעסען פון אראבישען פאלק אין א"י וועלען רעספעקטירט ווערען. אין מעמאראנדום זאלען אויך ציטירט זיי די פערשידענע אינטערוויוס, וועלכע פאספילד האט געגעבען נאך דער פערעפענטליכונג פון ווייס-בוך אין עס ווערט בעטאנט, אז ענגלאנד, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס זי האט צוגעזאגט אין ווייס-בוך אינמער אלע אומשטענדען דורכצופיהרען די אין איהם אנגעקינדיגטע פאליטיק, הויבט אן צו ברעכען איהר הבטחה נאך פריהער, חי די טינט האט זיך בעוויזען אפציטריקענען אויפ'ן פאפיר.

דאס מעמאראנדום בעריהרט נישט דאגעגען דעם בריעף פון מאקדאנאלד צו ד"ר ווייצמאן. די אראבישע פעטיציע איז איבערגעגעבען געווארען דער רעגירונג די ערשטע טעג פון יאנואר 1931 און קיין שום הוספה שטיצע, וועלכע זאל זיך בעציהען אויף מאקדאנאלד'ס בריעף, איז זייט דעם מעהר נישט צוגעשטעלט געווארען.

ווייטערע בעראטונג פון דער מזרחי-וועלט-קאנפערענץ

באזעל, (י.ט.א.) אין דער דעבאטע, וועלכע האט זיך ענטוויקעלט נאך הרב בערלינס בעריכט און הרב פישמאנס רעפעראט האבען אנטייל גענומען די פארשטעהער פון די פערשידענע לאנדסמאנשאפטען און גרופען.

דר. פעדערבוש (מזרח-גאליציען) רעדט וועגען די מזרחי-אויפגאבען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. כדי צו פערשטארקען דעם מזרחי-איינפלוס אויף דעם יודענטום איז נישט גענוג נאר טון די ספעציעלע מזרחי-ארבייט אין ארץ-ישראל. מזרחי דארף שטרעבען צו פערגרעסערן זיין מאכט אין דער ציוניסטישער בעוועגונג און אזוי ארום משפיע זיין אויף דעם אויפבוי פון א יודישען ארץ ישראל. דאס קען געטון ווערען בלויז דורך געלונגענע פאליטישע ארבייט, דערפאר איז דער רעדנער געגען דעם דייטשען מזרחי, וועלכער האלט, אז מזרחי איז נישט קיין פאליטישע פארטיי און פאדערט די אבשאפונג פון פראקציאנס-צוואנג.

הרב אסטראווסקי (ארץ ישראל) רעדט וועגען דער פינאנסיעלער לאגע פון די מזרחי אונטערנעמונגען אין א"י און די סבות, וועלכע האבען געבראכט דערצו. ער שלאגט פאר א וועלט-צענטראלע, אין וועלכער עס זאלען אריינגעהן 9 פערזאן אלס פארשטעהער פון די פערשידענע גרופען און לאנדסמאנשאפטען צווישען זיי אויך די פיהרענדיגע מיטגלידער פון דער מזרחי וועלט-צענטראלע.

הרב קארמאן (ארץ-ישראל) רעדט אויך אין דעם זינען, ער בעשולדיגט די חברים פון אויסלאנד, וועלכע האבען נישט געשאפען די מיטלען אויף פיהרען די ספעציעלע מזרחי-ארבייט אויף דעם ריכטיגען באזיס.

ה' שעכטערמאן (ארץ-ישראל) ווייזט אן אויף דעם פאקט, אז טראץ דער שווערער לאגע אין א"י, געפינען זיך 7.000 קינדער אין די מזרחי שולען דאס אליין בעווייזט אויף א גרויסער צאהל מזרחים.

ה' שרגא (הפועל-המזרחי) געפינט די סיבה פון דער שוואכקייט אין דעם, וואס דער מזרחי האט זיך נישט גענוג אפגעגעבען צייט פאר פראקטישער ארבייט אין א"י. דער פאקט, אז דער הפועל המזרחי האט געהאט פיל מעהר שטימען ביי די קאנגרעס-וואהלען אין א"י, ווי דער מזרחי, בעווייזט די נויטיגקייט פון דער דאזיגער ארבייט. ער ווייזט אן אויף די שוועריגקייטען, וואס דער רעליגיעזער ארבייטער האט מצד דער אלגעמיינער ציוניסטישער אדמיניסטראציע אין קומט צום אויספיהר, אז דער קרן-קימת לישראל קאן ראטעווען די סיטואציע. דער רעדנער טרעט ארויס געגען די פארשלאגען פון דער דייטשער דעלעגאציע.

ה' לאצארוס באדט (דייטשלאנד) רעדט וועגען די סבות. וואס האבען געפיהרט צום בעשלוס פון דעם דייטשען מזרחי. ער גיט צו, אז דער מזרחי איז אויך א פאליטישע בעוועגונג, אבער עס פאדערט זיך דורכאויס אנ'ענדערונג אין דער פאליטיק.

ה' פארבשטיין ווייזט אן אויף די פערשידענע פאליטישע מאמענטען אין ציוניזם, צו וועלכע דער מזרחי האט געמוזט אננעמען א שטעלונג אין איינקלאנג מיט זיינע שטרעבונגען און פראגראם. דער מזרחי, אלס רעליגיעז נאציאנאלע בעוועגונג, האט געמוזט ארויסטרעטען מיט דעם שארפסטען פראטעסט געגען אבגרייסען עבר-הירדן. געגען טשערטשיל ווייס-בוך און לעצטענס געגען דר. ווייצמאנ'ס ערקלערונגען וועגען ארץ ישראל אלס א בי-נאציאנאל לאנד. דאס אלץ איז געגען דער תורה און געגען דער יודישער טראדיציע, און נישט בלויז פאליטיק.

ה' פארבשטיין גיט צו, אז דעם דאזיגען שטאנדפונקט טיילען אויך פיל פון די חברים אין דייטשלאנד, ווייל זיי פערשטעהען, אז ווען נישט די שטרעבונג פון א יודענשטאט אין ארץ-ישראל, האבען די רעליגיעזע יודען גארנישט וואס צו טון אין מזרחי ווי אויך אין ציוניזם.

הרב גאלד (אמעריקא) רעדט וועגען דער פינאנסיעלער לאגע אין א"י און וועגען דער שולד פון די מזרחי-פעראיינען אין חוץ-לארץ. ער געהט דאן איבער צום קאמפיין פאר קרן-ארץ-ישראל אין אמעריקא און זיינע פערספעקטיוועס.

דאס רוב רעדנער דריקען אויס זייער איינשטימונג צו הרב פישמאנ'ס פארשלאג אז די קאנפערענץ זאל פראקלאמירען די מזרחי-שטרעבונג צום אויפבויען דעם יודענשטאט אין ארץ-ישראל לויט דער תורה און מסורה.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 2 ין תמוז תרצ"א

יולי

זון-אויפגאנג: 3.19

זון-אונטערגאנג 7.57

רעגיסטראציע

וועגען אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

בעכטען מיטוואך האט מען אנגעהויבען אנצונעהמען איינמעלדונגען פון ארבייטסלאזע, פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכהשער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש יולי.

דאס אננעהמען איינמעלדונגען קומט פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט („אורזשאנד זאשילקאווי") אויף דער גאס פון 28. פולק פון קאניאווער שיסער נומער 32 פון א פערטעל 9 פריה ביז 2 א זייגער, לויט פאלגענדען סדר:

היינט, דאנערשטאג, דעם 2 יולי –
GHIJ
פרייטאג. דעם 3 יולי –
KLŁ
שבת, דעם 4 יולי –
MNO
מאנטאג, דעם 6 יולי –
PRS
דינסטאג, דעם 7 יולי –
TUWZ

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ'אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן, 2) א לעגיטימאציע פון פופפ מיט קאנטראל-שטעמפלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען אייןווירטשאפט.

איין ווייב אין פאביאניץ און א צווייטע אין ווינען

די צוויי ווייבער וועלען איהם קאסטען 6 חדשים תפיסה

(2) מיט א יאהר צוריק איז געקומען קיין פאביאניץ דער סוחר קארל מארקינגער פון עסטרייך און האט אין שטעטל פערברענגט עטליכע וואכען.

בני-בי האט ער זיך בעקאנט מיט דער טאכטער פון א פאביאניצער גביר, אירמא שלאפס מיט איהר פערפיהרט א ליבע און דאס פארל האט געשלאסען חתונה-צו-האבען. דעם מיידעלס עלטערן האט דער שידוך אויך געפאלען, האבען זיי דעם חתן גע'סליק'ט 20,000 זל. נדן און מען האט געשטעלט א חופה.

נאך דער חתונה איז דאס יונגע פאר ארויסגעפאהרען קיין יוגאסלאוויען דארט צו פערברענגען דעם „האניג חודש".

אויף דער רייזע, האט ס'יונגע ווייבעל עפיס א נישטער-געטאן אין מאנס דאקומענטען און האט דארט צו איהר גרויס איבעראשונג געפונען א דאקומענט, וואס האט איהר איבערצייגט, אז מארקוויטש האט אין ווינען א ווייב מיט א קינד. זי האט זיך אבער אפגעווישט די ליפען און געמאכט א שווייג. וויטער בלייבען מיט דעם פערשוין אויף דער רייזע, האט זי אבער שוין נישט געוואלט, האט זי אויסגעטראכט עפיס אן'אויסרייד און איז צוריקגעפאהרען קיין פאביאניץ צו די עלטערן.

מיט איינינע וואכען שפעטער איז מארקינגער אויך צוריקגעקומען, דאס ווייבעל האט אבער שוין נישט געוואלט מיט איהם צוזאמענוואוינען און אויך מודיע געווען דער פאליציי, אז איהר מאן האט צוויי ווייבער.

נעכטען איז מארקינגער געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט וו'עגענדיג בעשולדיגט אין ביגאמיע.

דער בעשולדיגטער האט זיך מודה געווען און ער איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

א מלמד רוצח'יש צושלאגען א תלמיד

א סקאנדאליעזער פאל וואס טאר נישט פערשוויגען ווערען

אבי מיר האבען געמיינט, אז מיר לעבען שוין אין א צייט ווען שלאגען קינדער דורך זייערע מלמדים געהער שוין צו דער פערגאנגענהייט, אז די אכזריות'דיגע מיטלען פון קינדער ערציהונג זענען שוין פערווארפען געווארען, צום סוף ווייזט זיך ארויס, אז ס'איז נישט אזוי מען מעלדעט אונז וועגען אזא פאל פון שרעקליכען צושלאגען א 9-יעהריג יונגעלע דורך א מלמד אין דער תלמוד-תורה, וואס געפינט זיך ביי דער אלטשטאטישער שוהל אויף וואלבארסקא גאס. אין דער דאזיגער תלמוד-תורה לערנט דאס 9-יעהריגע יונגעלע ישעי' אירלענדער פון וואלבארסקא 38. אין דער גרויסער היץ האט דאס יונגעלע ארונטערגענומען פון זיך דעם טלית-קטן און איהם געהאלטען אין טאש, פאר דער דאזיגער עבירה האט איינער פון די מלמדים דעם קינד אריינגעהאקט 100 שמיץ. אבער אזעלכע, אז ער זאל זי דערפיהלען, מיר האבען אנגעקוקט דאס לייב פון דעם קינד, וועלכע איז אויף אזא אופן צוהאקט, אז א יודישער מלמד זאל זיין אזא אכזר. דער פאטער פון קינד האט נעלאזט מאכען אן'אבדוקציע ביי א דאקטאר און האט אנגעגעבען אין געריכט אויפ'ן מלמד.

די אנפיהרונג פון תלמוד-תורה וואלט אויך געדארפט אויספארשען דעם ענין, כדי אזעלכע זאכען זאלען מעהר נישט פארקומען.

א פערשטענדיגונג צווישען די ארבייטער און דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

(2) צווישען דער „ווידזעווער מאנופאקטור„ און די ארבייטער איז געקומען צו א פערשטענדיגונג אויף אזא אופן, אז די פירמע צאהלט אויס די ארבייטער 50 פראצענט אין מזומן און דאס איבריגע, געהט אויפ'ן חוב.

א חוץ דעם האט יעדער ארבייטער, וועלכער ארבייט אין דער פירמע 5 יאהר דאס רעכט צו בעקומען אין קאנטום סחורות אויף 10 זל. א וואך.

—:)(:—

א „קוזין" קומט אויף בעזוך

און פיהרט אויס א גנבה

(2) אין דריטען פאליציי קאמיסאריאט איז נעכטען געקומען די פרוי סטעפאניא רייסקא פון בראנטשישקאנער 75 און דערצעהלט, אז מען האט בעראובט איהר וואוינונג.

די אויספארשונג האט אבער פעסטגעשטעלט, אז עהרגעכטען איז געקומען צו רייסקען א פערשוין אנ'ערך 40 יאהר אלט און זיך פארגעשטעלט אלס קוזין א געוויסער וואצלאוו יאנושוויאק. רייסקא האט זיך געלאזט איינרעדען און געגלויבט דעם אומבעקאנטען. ערשט האט דער חברה-מאן גענומען דערצעהלען וועגען זיין לעבען, אז ער האט אויסגעוואנדערט קיין אמעריקא, דארט האט ער געמאכט א גרויס פערמעגענס און איצט איז ער צוריקגעקומען אין לאנד אריין און האט חתונה איז ער מאקע דאס איצט געקומען פערבעטען רייסקען אויף דער חתונה.

רייסקא האט דעם „קוזין" זעהר פיין אויפגענומען האט איהם דערלאנגט א פיינעם כבוד מיט משקה און מען האט זיך געפרעהט ביז שפעט אין דער נאכט אריין.

אינדערפריה ווען רייסקא איז אוועק צו דער ארבייט און דער „קוזין" איז געבליבען אליין אין שטוב, האט ער צוזאמענגענומען אלע ווערטזאכען, וואס האבען זיך געפונען אין שטוב און איז נעלם געווארען.

אהיימקומענדיג האט רייסקא זיך ערשט ארומגעזעהען, אז דער „קוזין" האט זי בערויבט און וועגען דעם מודיע געווען דער פאליציי. דער אפעריסט ווערט געזוכט.

פערמאכט די 2. לעטשניצע פון קר.-קאסע

(2) נעכטען האט מען פערמאכט די 2-טע לעטשניצע פון דער קראנקען-קאסע, פעטריקאווער 17 אויף א חודש צייט, אין צוזאמענהאנג מיט'ן רעמאנט וואס ווערט דארט אדורכגעפיהרט.

די קראנקע, וועלכע זענען צוגעשריבען צו דער 2. לעטשניצע דארפען זיך ווענדען אין דער 1. לעטשניצע, קארלא 28, אדער אין דער 3' לעטשניצע אויף לאגעווניצקא 34.

דאס פערסאנאל פון דער 2. לעטשניצע איז טיילוויין איבערגעטראגען געווארען אין די דערמאנטע לעטשניצעס און א טייל האט בעקומען אורלויב.

פייערליכער ניינטער ארויסלאז פון דער מעדעם-שול

אין אנ'ענגען קרייז פון לעהרער, געענדיגטע שילער, עלטערן, שול-טוער און איינגעלאדענע פארשטעהער פון ארבייטער-אינסטיטוציעס, איז פארגעקומען אין לאקאל פון דער מעדעם-שול א גלעזעל טיי לכבוד דעם 9. סיום.

אלע טישען זענען בעצירט מיט בלומען. ביי א בעזונדערן טיש זיצען די בעלי-שמחה די אביטוריענטען, צוזאמען מיט'ן פערוואלטער פון דער מעדעם-שול – ח' לאזאווסקי. דער לעצטער געזעגנט זיך אין נאמען פון דער שול מיט די געענדיגטע שילער, וועלכע האבען 7 יאהר צייט פערבראכט אין דער מעדעם-שול און דריקט אויס דעם הייסען וואונש צו די אביטוריענטען, אז נאכ'ן ארויסגעהן פון דער מעדעם-שול, זאלען זיי פריי בלייבען דער דאזיגער יודיש-וועלטליכער-שול.

דער פארזיצער פון מעדעם-קוראטאריום, ח' ל. פאזנאנסקי שילדערט די שרעקליכע שווערע פינאנציעלע לאגע פון יודישען שול-וועזען. ער רעדט וועגען די מאטעריעלען און כסדור'דיגע זארגען פון די שול-טוער, וועלכע זיצען אפ לאנגע נעכט און טראכטען, ווי אזוי נעמט מען צו בעצאהלען (אין חודש יוני) דער לעהרערשאפט דעם געהאלט פאר פעברואר און מערץ. ער רעדט וועגן די כסדור'דיגע רדיפות, (לעהרער-סעמינאר און פרויג-שול אין ווילנע), און ווייזט אן, אז נישט קוקענדיג אויף דעם שווערען שול-יאהר, האט דאך די שול צו פערצייכנען א גאנצע רייהע וויכטיגע דערגרייכונגען: עס איז היי-יאהר צוגעקומען א נייער לימוד – געשיכטע פון יודישער געזעלשאפטליכקייט אין די לעצטע 50 יאהר; עס איז איינגעפיהרט דאס דאלטאן-סיסטעם און דאס שטודיר-צימער פאר יודיש ביי דער שול, עס איז איינגעקויפט געווארען דער עפידיאסקאפ, און דאן איז היי-יאהר אדורכגעפיהרט געווארען דער 15 יעהריגער יובילעי פון דער מעדעם-שול, וואס איז געווען פערבונדען מיט'ן אנטהילען די נייע שול-פאהן.

צום סוף געזעגנט זיך ח' פאזנאנסקי אויף א פייערליכען אופן מיט די אביטוריענטען.

נאך דער רעדע פון ח' פאזנאנסקי, וועלכע איז בעגעגענט געווארען מיט בעגייסטערטע אפלאדיסמענטען, קומט א קורצער איבעררייס. חב'ה קליינוואַרג זינגט א גאנצע רייהע שעהנע לידער, די עלטערן, לעהרער און געסט זענען בעגייסטערט פון דער דאזיגער לעבענס-פריידיגער חברה.

אין נאמען פון אלגעמיינעם פעדאגאגישען ראט ביים מעדעם קוראטאריום האלט דאן א רעדע די לייטערין פון מיכאלעוויטש שול, ל. האלצמאן. ווייטער בעגריסען נאך אין נאמען פון לאדזער קאמיטעט פון „בונד" – ח' זעלמאנאוויטש, אין נאמען פון די עלטערן – ח' רייז; אין נאמען פון „סקיף" – ח' סערגיי; אין נאמען פון צענטראלען עלטערן-קאמיטעט – ח' גרינדמאן. א בעגריסונגס-רעדע האלט נאך צום סוף דער ח' ב. אייסיראוויטש.

נאך אלע בעגריסונגען הויבט זיך אן די שמחה, וועלכע האט זיך פערצויגען ביז שפעט ביינאכט.

פון קהלה

מאנטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער גמילת-חסדים-קאסע ביי דער קהלה און ס'זענען ערלעדיגט געווארען קרוב 200 ביטעס אויף הלוואות אויף עטליכע און צוואנציג טויזענט זלאטים.

פון האנדעלס-געריכט

די פירמע לייביש פושיגורסקי קאנסטאנטינער 68 האט זיך נעכטען געווענדעט צום האנדעלס-געריכט מיט א בקשה צו פערלענגערן די צאהלונגען.

די דאזיגע בקשה וועט בעטראכט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט.

שטרייק פון טאקסיבוקסס

און אויטאבוסען דרייווערס

(2) דינסטאג 12 א זייגער ביינאכט האט זיך אנגעהויבען דער שטרייק פון די אויטאבוסען און טאקסיבוקסס-בעזיצער.

ווי מען גיט איבער וועט היינט פאהרען א דעלעגאציע פון די שטרייקענדע צום פרעמיער מיניסטער. די דעלעגאציע וועט בעטען צוציאיילען דאס ערלעדיגען דעם קאנפליקט אינ'ם זין פון די פאסטולאטען פון די אויטא-בעזיצער.

דער שטרייק האט ארומגענומען די גאנצע לאדזער וואיעוואדזטווע. נעכטען האבען בלויז קורסירט די אויטאבוסען קיין רודא און פאביאניץ.

אין די שטאט האט מען נעכטען נישט געזעהען קיין טאקסיבוקסס. פון דער פראווינץ זענען נישט אנגעקומען קיין אויטאבוסע.

דער שטרייק נעמט אבער נישט ארום בלויז די לאדזער וואיעוואדזטווע, נאר דאס גאנצע לאנד.

אויף די לאדזער אויטאבוסען-סטאציעס איז נעכטען געווען „טויט".

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פריש רעמאנטירט).
דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.
לעצטער גאסטשפיל פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט'ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע יוסף קאמען
פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 זל.
היינט, דאנערשטאג, ד. 2-טן, 9.30 אוונט-לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג
„דער טויבער" (ברויט-מיהל) פון דוד בערגעלסאן.
ס'בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופע – אולריך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראקאוו, בת-שבע.
אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטאריי פון ה' ראשגאלד (פעטריקאווער 38)
און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

בחור גייט אַרויסנעמען פאַר זיך אַ „וויטשאַנג"
דערוויסט ער זיך אַז „ער" האָט שוין חתונה־געהאַט און האָט אַ ווייב מיט אַ קינד
אַ סענסאַציאָנעלער פלאָנטער אויפ'ן גרונד פון פּערטוישטע דאָקומענטן

אהרן הימעלפאַרב געפינט זיך אין אַ שווערער לאַגע, ער איז איצט אַלט 20 יאָהר האָט געוואָלט חתונה האָבן מיט זיינס אַ געליבט מיידעל, אָבער צו זיין גרעסטער איבעראַשונג, האָט ער זיך איצט דערוואוסט, אַז ער איז גאָרנישט אהרן הימעלפאַרב. אויב אַזוי, ווער־זשע איז ער? דאָס קען ער בשום אופן דערוויל נישט דערגעהען. די מעשה דערציילט זיך אויף פאָלגענדען אופן: אהרן הימעלפאַרב איז געקומען אין ציוויל־שטאַנדס־אַמט אין לאָדז, כדי פערטיג צו מאַכען אַלע דאָקומענטען, וועלכע מ'דאַרף צו חתונה־אַקטען, ווייל ער האָט געוואָלט חתונה האָבען, ווייל ער האָט זיך געוואָלט פערבונדען אויף אייביג מיט זיין געליבטער חנה פינקעלשטיין, ווי ערשטוינט איז ער אָבער געוואָרען ווען בעקומענדיג זיין אויסצוג פון די שטענדיגע ביכער האָט זיך אַרויסגעשטעלט נישט מעהר און נישט ווייניגער, אַז ער אהרן הימעלפאַרב דער זוהן פון יחסקאל און שרה, וועלכער האָט געהאַט אַן אײנציגען ברודער יודעל, וואָס איז שוין אויפ'ן עולם האמת, האָט שוין חתונה געהאַט און האָט אַ פרוי מיט אַ קינד.

באַלד ווי אהרן האָט בעקומען דעם דאָזיגען „וויטשאַנג" האָט ער זיך שטאַרק צולאַכט.

— ווי ס'קען פּאַסירען אַ מאָדנע געשיכטע, האָט ער געזאָגט צו זיין פאַלא, אַז צוויי מענשען זאָלען האָבען דיזעלבע נעמען און פאַמיליען־נעמען, דער פאָטער, מוטער און ברודער זאָלען אויך טראָגען דיזעלבע נעמען.

אָבער ווען ער האָט זיך געווענדעט צום נאַטשאַלניק פון ציוויל־שטאַנדס־אַמט וועגען דעם טעות וואָס דאַ איז געשעהען, אַז ער האָט בעקומען אַן אַנדער וויטשאַנג און נאָכדעם ווי דער נאַטשאַלניק האָט נאָכקאָנטראָלירט די געבורטס־מעטריקע און דעם „וויטשאַנג" האָט דער נאַטשאַלניק געמאָלדען הימעלפאַרבען, אַז דאָס איז זיין אויסצוג פון די שטענדיגע ביכער.

דעמאָלט איז שוין הימעלפאַרבען די מעשה געוואָרען פערדעכטיגט, וואָס איז דאָ פאַרגעקומען? נישט אַנדערש ווי עפּעס אַ שווינדלער האָט חתונה געהאַט אויף זיין נאָמען.

הימעלפאַרב האָט אָנגעהויבען חוקר ודורש צו זיין וועגען וואָס ס'האַנדעלט זיך.

ס'איז איהם זעהר שווער געווען אויסצוגעפינען דעם כלומרשטען אהרן הימעלפאַרב, אָבער נאָך אַנשטרענגונג און מיט דער הילף פון אַדרעס־ביוראָ האָט ער זיך דערוואוסט, אַז הימעלפאַרב וואוינט אויף סטאַדאַלניאַנאַ גאַס. ער איז אַהין אוועק און צווישען ביידע אהרן הימעלפאַרבס האָט זיך ענטוויקעלט מעהר־ווייניגער אַזאַ שמועס:

— איהר הייסט אהרן הימעלפאַרב?

— יאָ, דאָס בין איך.

און איך הייס אויך אהרן הימעלפאַרב, אָבער זאָגט מיר ווי האָט געהייסען אייער פאָטער און אייער מוטער.

— מיין פאָטער עליו השלום האָט געהייסען יחזקאל און מיין מוטער, אַ ליכטיגען גן־עדן זאָל זי האָבען האָט געהייסען שרה.

— האָט איהר געהאַט ברודער, שוועסטער?

— איך האָב געהאַט איין איינציגען ברודער יודעל, אָבער וועגען וואָס פרעגט איהר מיך אַזוי אויס.

דער יונגערמאַן האָט דערצעהלט וועגען וואָס ער איז געקומען און וואָס פאַראַ פערלעגענהייט ער געפינט זיך.

הימעלפאַרב פון סטאַדאַלניאַנאַ גאַס האָט ערקלערט, אַז ער איז פון סטאשעוו וואו זיינע עלטערן האָבען געוואוינט און זענען יונגערהייט געשטאָרבען, דעמאָלט איז ער מיט זיין ברודער יודעל געפאָהרען קיין לאָדז, וואו זיי האָבען אָנגעהויבען צו אַרבייטען אַלס שניידער־יונגלעך, יודעל איז דאַן אוועקגעפאָהרען קיין פּאַריז צו אַ פעטער, וואו ער איז מיט אַ יאָהר צוריק געשטאָרבען.

דער בחור אהרן הימעלפאַרב האָט די דערצעהלונג געהערט ווי אַ שטים פון יענער וועלט, ער ווייסט דאָך אויך, אַז ער שטאַמט פון סטאשעוו און זיינע עלטערן זענען יונגערהייט געשטאָרבען, און מ'האָט איהם אַלץ קינד געבראַנגט קיין לאָדז, וואו ער איז דערצויגען געוואָרען אין אַ יתומים־הויז. דאַן האָט ער אָנגענומען אַ פּאָסטען אין אַן אייזען־געשעפט און אַרבייט ביז איצט.

ביידע הימעלפאַרבס האָבען זיך נישט געקענט קיין עצה געבען און שטאַרק דערשראָקענע האָבען זיי נישט געוואוסט וואָס אָנצוהויבען צו טון.

זיי זענען דעריבער אוועק צו די פערוואַלטונגס־מיטגלידער פון יתומים־הויז וואו הימעלפאַרב איז ערצויגען געוואָרען, די פערוואַלטונג האָט דעם ענין אָנגענומען גאַנץ ערנסט און מ'האָט קודם־כל געזוכט אין די עווידענץ־ביכער אין יתומים־הויז. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אהרן הימעלפאַרב איז אַריינגעגעבען געוואָרען אין יתומים־הויז דורך זיינס אַ פעטער אַ געוויסען משה גרינוואַלד, וועלכער געפינט זיך איצט אין אַמעריקע. דאַן ערשט האָט מען אָנגעהויבען נאָכצופרעגען ביי עלטערע יודען אין סטאשעוו און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז גרינוואַלד, וואוינענדיג אין סטאשעוו האָט געהאַט ביי זיך אַ פאַמיליען־קינד אַ יתומה.

ווי מען איז זיך משער איז די מעשה מיט די צוויי הימעלפאַרבס אַזאַ. גרינוואַלד האָט געוואָלט פאָהרען קיין אַמעריקאַ, אָבער די שטערונג איז פאַר איהם געווען דאָס פיצעלע פאַמיליען־קינד וואָס ער האָט ביי זיך געהאַדעוועט, ער איז דעריבער געפאָהרען קיין לאָדז, כדי עס אַריינצוגעבען אין אַ יתומים־הויז, היות ווי דאָס קינד האָט נישט געהאַט קיין מעטריקע, האָט גרינוואַלד אַרויסגענומען אַ מעטריקע אויף דעם קיילעכדיגען יתומעל אהרן הימעלפאַרב און דערמיט האָט ער דאָס קינד אַריינגעגעבען אין לאָדזער יתומים־הויז, ער איז דערנאָך אַרויסגעפאָהרען קיין אַמעריקע און דאָס קינד האָט זיך ערצויגען אַלס אהרן הימעלפאַרב. דאָס זענען אָבער אַלץ השערות, די זאַך דאַרף ערשט אויסגעפאָרשט ווערען.

דער פערצווייפעלטער יונגערמאַן שטעהט איצט און פרעגט:

— אויב איך בין נישט אהרן הימעלפאַרב, טאָ ווער־זשע דען בין איך?

שטאָט־סטאַראָסטע איז אורלויב

פון נעכטען דעם 1. יולי האָט גענומען אורלויב דער שטאָט־סטאַראָסטאַ ה' יאַן דיכטאַלעוויטש, איהם וועט פערטרעטען דער געהילפס־סטאַראָסטע ה' יעזשי ראשיצקי.

אורלויב איז דער פּאָליציי

(2) נעכטען האָט אָנגעהויבען זיין אורלויב דער קאָמענדאַנט פון דער פּאָליציי־רעזערווע קאָמיסאַר אנדזשאַק.

אויך דער קאָמיסאַר פון 5 פּאָליציי קאָמיסאַריאַט, טשעשלאַק האָט נעכטען אָנגעהויבען זיין אורלויב.

סאַניטאַרע קאָנטראָלעס
אין רעסטאָראַציעס

(2) אין די לעצטע טעג ווערען אדורכגעפיהרט סאַניטאַרע קאָנטראָלעס אין די רעסטאָראַנען און שענקען.

פאַר נישט אָפּהיטען די סאַניטאַרע פּאָרשריפטען ווערען די שולדיגע צוגעצויגען צו פּעראַנטוואָרטליכקייט.

רעדוקציע אין די ציעגעלניעס

(2) אין אַ גאַנצע רייה ציגעלניעס האָט מען אָפּגעזאָגט די אַרבייטער אויף 2 וואָכען.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) קאָפּראָווסקי, נאָוואָמיעסקאַ 15, טראַווקאָווסקי בזשעזשינער 56, ראָזענבלום שרודמיעסקאַ 21, באַרטאָשעווסקי פּיעטרקאָווער 95, קלופּט, קאָנטנאַ 54, טשינסקי, ראָקאָטשינער 53.

מען וועט רייניגען די לאָדזער טייכען

(2) נעכטען האָט וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די לייטער פון די אָפּטיילונגען פאַר פּלאַנטאַציע און קאַנאַליזאַציע וועגען בעשעפטיגען אַרבייטסלאָזע.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעשעפטיגען ביים רייניגען די לאָדזער טייכען אַ גרעסערע צאָהל אַרבייטסלאָזע.

פּאָליטישער פּראָצעס

(2) דעם 9 פעברואַר ה. י. האָט די אַרביטערין בראָניסלאַווא אָלשעווסקאַ בעמערקט אויף ניטשאַרנע גאַס אַ יונגענמאַן, וועלכער האָט געהאַלטען אַ רעדע צו אַ גרופּע אַרבייטער. שפּעטער האָט זי אָנגעוויזען אויף איהם אַ דיזשורירענדען פּאָליציאַנט, וועלכער האָט דעם בחור אַרעסטירט און ער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס הענריק סבאָראָווסקי.

נעכטען איז עבערסאָוויטש געשטאַנען פאַר'ן געריכט. ער איז אַנערקענט געוואָרען אַלס אַנטי־מלוכה'שער אַגיטאַטאָר און איז דערפאַר פערמשפּט געוואָרען אויף 1 יאָהר תפיסה.

געפאָהרען אויף „גאָפּע"
און בעצאָהלט מיט'ן לעבען

(א) דער 24־יעהריגער יוזעף גאָדיסקי איז געפאָהרען קיין טאָמאַשאָוו אויף „גאָפּע" אין באַהן. אין מיטען וועג, ווען דער קאָנטראָלער איז אַריין אין וואַגאָן האָט ק. געוואָלט אַרויסשפּרינגען פון צוג אין מיטען גאַנג, ער איז אָבער אַזוי אומגליקליך געשפּרונגען, אַז ער איז אַרונטערגעפאַלען אונטערן צוג און דאָרט געבליבען ליגען אַ טויטער מיט אָפּגעשניטענע הענד און פיס.

פון „ראַקעטאַ"

די נעכטיגע פּרעמיערע אין רעוויו־טעאַטער „ראַקיעטאַ" אונטערן נאָמען: „שטערן־פּאַראַד" איז געווען מיט אַ גרויסען ערפאָלג, עס צייכענען זיך אויס די בעסטע קרעפטען פון דער טרופּע.

יונג — און שוין ענטוישט אין דער ליבע

(2) דער 19־יעהריגער יונגערמאַן בודזינסקי האָט זיך אין אַ רעסטאָראַן אין זגערזש, דערשאָסען צוליב דעם, וואָס זיין געליבטע האָט איהם אָפּגעזאָגט אין דער ליבע.

אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד האָט מען דעם אומגליקליכען אָפּגעפיהרט קיין לאָדז אין שפּיטאָל אַריין.

בעגנב'עט אַ לעטניק

(א) גנבים האָבען אויסגעליידיגט די וואוינונג פון איינוואוינער פּערסקי, וואָלטשאַנסקאַ 63, פ. איז מיט זיין פאַמיליע אויף אַ זומער־וואוינונג און קיינער איז אין דערהיים נישט געווען.

אויסבעסערונג

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ אין זונטאָג'דיגען נומער פון „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגען אַ שווערער אויטאָ־קאַטאַסטראָפע אויפ'ן וועג לאָדז — ווישניאָווא־גורא — בעט אונז ד"ר הערש פינקעל אויסצובעסערען, אַז ער אין זיין אויטאָ איז געפאָהרען דער ערשטער, נאָך איהם איז געפאָהרען די „טאַקסיבקע" אין וועלכער ס'האָט זיך געפונען ד"ר מאַרקאָוויטש מיט זיין פאַמיליע. דער שאָפער פון דער טאַקסיבקע האָט אָהן אַ סיגנאַל געוואָלט אויסמייַדען זיין אויטאָ און איז אַרויף אויף אַ באַרג שטיינער, אַזוי־אַרום איז געקומען צו דער קאַטאַסטראָפע.

ביי דער ווילנער טרופּע

היינט שפּילט די ווילנער טרופּע צום 9־טען מאָל „שוואַרצע גענטאָ".

מאָרגען פּרעמיערע „דער קאַרגער" פון מאָליער מיט א. סאַמבערג אַלס האַרפּאַגאָן.

די פּרייזען זענען זעהר ביליגע.

נייער אַבזאַץ־מאַרק פאַר דער לאָדזער אינדוסטריע

דער איצטיגער ווירטשאַפטליכער קריזיס, וועלכער האָט געטראָפען אַלע מלוכות דערונטער אויך פּוילען קאָן איצט בעקעמפט ווערען מיט דער אַלגעמיינער אָנשטרענגונג פון דער גאַנצער געזעלשאַפט. דער גרונד־פּרינציפּ פון דער טעטיגקייט פון'ם האַנדעל און אינדוסטריע איז צו שרעפען צום קאָנסומענט און איהם צו בעוועגען צו אינטערעסירען זיך מיט דער פאָרגעלעגטער איהם אַרטיקעל. איינס פון די בעסטע וועגען צו פאַרבונדען אַ קאָנטאַקט מיט'ן קאָנסומענט איז צו ווייזען איהם דעם פּראָדוקט דירעקט, דורך אַנטייל־נעהמען אין אויסשטעלונגען אין טאָרגען.

די עקזיסטירענדע ס'צווייטע יאָהר גרויסע ראָוונער טאָרגען האָבען די אויפגאַבע צו דערנעהנטערן דעם פּראָדוצענט מיט'ן קאָנסומענט. אַלערערשטענס צו פערבונדען האַנדעלס־בעציהונגען צווישען וואָלין און מיט דעם האַנדעלס־און אינדוסטריע־צענטער ווי ס'איז לאָדז. וואָלין איז נישט נאָר אַ פּראָדוצענט פון אַ סך אַרטיקלען. וואָס ווערען געזוכט דורך האַנדעל און אינדוסטריע אָבער אויך אַ וויכטיגער פּראָדוציר־קאָנסומענט פון מאַנופאַקטור, כעמישע אויסאַרבייטונגען, לעדערנע אויסאַרבייטונגען, פּאַפּיר, גאַלאַנטעריע א. ז. וו. די הייי'עהריגע ראָוונער טאָרגען וועלען פאָרקומען אין דער צייט פון 30 טען אויגוסט ביז'ן 6־טען סעפּטעמבער און וועלען האָבען די אויפגאַבע צו אָרגאַניזירען אַ דעמאָנסטרירונג פון אַ ספּעציעלער אינדוסטריע־גאַלאַנטעריע גרופּע, כדי ראַציאָנאַליזירען דעם האַנדעל מיט די אַרטיקלען אין וואָלין.

די פערוואַלטונג פון די טאָרגען מאַכט די פאָרבערייטונגען בעקוועם צו לאָקירען די עקספּאָנאַטען אין אַ גרויסען פּאַרק און אין ספּעציעל אויפגעבויטע פּאַווילאָנען. זעמטליכע אינפאָרמאַציעס ערטיילט און אָנמעלדונגען נעהמט אָן דער פאָרשטעהער פון די טאָרגען אויף לאָדז און קרייז די וואָיעוואָדזקאַ פּ"ספּע אגענטור פּיעטרקאָווער 105 טעל. 125—11.

פון דוד הערמאַן־טעאַטער

היינט לעצטע געזעגענונגס־פאָרשטעלונג פאַר זייער צוריקקעהרען קיין וואַרשאַ.

דוד הערמאַן־טעאַטער מיט דעם פּרעמיער יוסף קאַמען בראש, וועלכעס האָט געוואונען די סימפּאַטיע פון לאָדזער עולם, און וועלכעס האָט פערשאַפט אַזוי פיל גענוס, ווי קיין שום אַנדערע טרופּע אין פּוילען, שפּילט צום לעצטען מאָל די שטאַרק עמאָציאָנעלע סאָציאַלע דראַמע „דער טויבער" (ברויס־מיל), וועלכער געהערט צו די שענסטע אויפפיהרונגען אין לאָדז.

פון יודישען טעאַטער אין ילהאַרמאָניע

ווי מיר דערוויסען זיך, איז די דירעקציע א. בעזמאַן און דוד צעלמייסטער געלונגען צו אַנגאַזשירען אויף אַ קורצע צייט די אויסגעצייכענטע וואַרשאָווער יודישע טרופּע בראש מיט די סטאַרליבלינגס ה"ה זישע קאַץ דינה האַלפּערן, שמחה ראָזען, מרדכי הילכבערג, מאַקס באָזשיק, דוד לויי, חנה פּערקער, בעלאַ נאָזשיק, ליזע שלאָסבערג, רות רעניע, ש. ראָטשטיין, ב. שוואַרצשטיין, מ. פּישמאַן און רעזשיסער יצחק נאָזשיק.

די ערשטע פאָרשטעלונגען הויבען זיך אָן שבת דעם 4־טען בייטאָג „אשה רעה" און אָוונט פּרעמיערע „פון ווייטען סיביר". נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאָסטען, האָט די דירעקציע דאָך בעשלאָסען געבען דעם לאָדזער עולם די געלעגענהייט צו בעזוכען די פאָרשטעלונגען פאַר אַלע און האָט געמאַכט די פּרייזען פון די בילעטען זייער ביליגע.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
דאָנערשטאָג דעם 2 יולי

11,58 צייט־סיגנאַל. 1,15 גראַמאָפאָן־מוזיק 4,00 הפסקה. 44,5 גראַמאָפאָן־מוזיק, 4,50 קאָמוניקאַטען פאַר פישער און שיפער. 5,10 פאָרטראַג 5,25 פאָרלעזונג, 5,35 גראַמאָפאָן־מוזיק. 3,00 פאָרטראַג, 7,00 סאָליסטען־קאָנצערט. 7,20 פערשידענעס. 7,35 קאָמוניקאַטען פון לאָדזער האַנדעלס־קאַמער. 7,50 ראַדיאָ פּרעסע. 10,50 אָפּערע „האַלקאַ". 12,00 קאָמוניקאַטען און לייכטע, טאַנץ־מוזיק.

היינט און פאָלג. טעג!

פּרעכטיגער פילם פון אומגעוועהנליכע קלאַנג־עפעקטען! גאַרסאָניערען! נאַכטלאָקאַלען! ראַפינירטע קאָקעטקעס! דאָס איז אַ מאַגנעט, וואָס ציהט צום וועג פון פערברעכען

גאָלדענע יוגענד

דראַמע, וואָס אילוסטרירט דאָס לעבען, זאָרגען, הומאָר און וואַהנזיניגע אַרויסטריטען פון אוניווערזיטעטס־יוגענד. ספּאָרט עמאָציעס רעגאַטען־געיעגען הומאָר אין די הויפּט־ראָלען:

James Murray i Kathron Grawford

אויסער'ן פּראָגראַם: פּרעכטיגע צייכנונגס־קאָמעדיע „פּיעטרעק אויפ'ן טאַנץ קאָנקורס".

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאָכמיטאָג שבת, זונטאָג און יום־טוב 2.30 בייטאָג

פּאָפּולערע פּרייזען.

דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

טרויער - פערזאַמלונג אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע
צום יאָהרצייט פון ד"ר הערצל

צוליב דעם 27־טען יאָהרצייט פון ד"ר טעאָדאָר הערצל, וואָס פאַלט אויס זונטאָג, ד. 7/5 (כ' תמוז), אָרדענט איין די היגע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע זונטאָג אָוונט אין אייגענעם לאָקאַל, שרודמיעסקאַ 29 (ציעגעלניאַנאַ 4) אַ פייערליכע טרויער־אַקאַדעמיע, געווידמעט דעם אָנדענקען פון פאַרשטאָרבענעם ציוניסטישען פיהרער און שאַפער פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. מיט רעדעס וועגען לעבען און שאַפען פון ד"ר הערצל און דער איצטיגער לאַגע אין ציוניזם וועלען אַרויסטרעטען: רעד. י. אונגער און ה' משה לימאַן.

* * *

היינטיגען שבת וועלען צוליב דעם יאָהרצייט פון ד"ר הערצל אָפּגעריכט ווערען הזכרות אין די פערשידענע שוהלען. אַ ספּעציעלע הזכרה וועט פאָרקומען שבת פריה ביים דאַווענען אין דער שוהל „אהל־יעקב". די נדרים בעת די „עליות" זענען בעשטימט פאַר דעם קרן־קימת („יצר הרצל").

פאַר אַ געמיטליכען שמועס מיט אַ דאַמע
בעצאָהלט 2.000 זלאָטים

(2) נעכטען איז געקומען קיין פּאַביאַניץ דער גוטבעזיצער ווילטשינסקי און האָט זיך מיט'ן אייגענעם אויטאָ אָפּגעשטעלט אויפ'ן מאַרק. באַלד איז צו ווילטשינסקי'ן צוגעקומען אַ יונגע דאַמע, וועלכע האָט מיט איהם פערפיהרט אַ געמיטליכען שמועס. בני־בי האָט ווילטשינסקי בעמערקט, אַז עס איז ביי איהם נעלם געוואָרען אַ פּאָרטפעל מיט 2000 זל. דער געליטענער האָט געמאַכט אַ טומעל די פּאָליציי האָט די דאַמע פערהאַלטען צוזאַמען מיט איהר מאַן אַנטאָני רייך, וועלכער האָט זיך געהאַט פריהער בעמיהט „אָפּצושלאָגען" די דאַמע.

ביידע אַרעסטירטע האָט מען אָפּגעפיהרט קיין לאָדז און אוועקגעזעצט אין תפיסה אויף קאָפּערניקאַ גאַס.

צוויי טויט-אורטיילן אין לובלין

א האלב דאָרף פויערים בעטן, אז מ׳זאל די תליה אויפשטעלן אין דאָרף

דאָס לובלינער אַפעלאַציע-געריכט האָט פאַרי-גע וואָך גע׳משפט צוויי יונגע פערברעכער: דעם 18-יעהריגען יאַן בערנאַרטשוק און דעם 19-יעהריגען מיכאַל מאַרטינאַק.

ביידע פערשוינדלעך האָבען זיך אָפגעשמועסט צו ערמאָרדען זייער פאַמיליע פון 8 פערזאָן, כדי צו בלייבען ביי אַ ירושה, זיי האָבען בעשלאָסען צו דער׳הרג׳ענען נישט נאָר די יורשים נאָר אויך דעם פאָטער און די מוטער. אויסצופיהרען דעם מאָרד האָבען זיי בעשטימט אויפ׳ן צווייטען טאָג באָזשע נאַראָדזשעניע.

נאָך דעם אָווענד-ברויט ווען אַלע זענען שטאַרק איינגעשלאָפען האָבען די צוויי זוהנדלעך גענומען אַ באַגנעט און אַ קאָוואַלסקע האַמער און מיט אַט די דאָזיגע כלים האָבען זיי צוהאַקט די קעפּ פון פאָטער און מוטער און פון 4 קינדער. מיט׳ן באַג-נעט האָבען זיי דערנאָך דערשטאָכען זיי צום טויט.

די שוועסטער פון מערדער טעאָדאָראַ איז אין אַ שכנות׳דיג צימער געשלאָפען צוזאַמען מיט איהר׳ס אַ ברודער, ראָמיאַנוק. דערהערענדיג, ווי מען קרעכצט שטאַרק פון דער צווייטער שטוב, איז אַראָפּ פון בעט און געפּרובט אַריינגעהן, אויף דער שוועל האָט זי דערזעהען ווי איהר ברודער שטעהט ביי אַזאַ בלוטיגע אַרבייט צוזאַמען מיט איהר קוזין. די שוועסטער האָט פערשטאַנען, אַז אויך זי קען דאָ פאַלען אַ קרבן. האָט זי שנעל פערקלאַפּט די טיר און איהר בעוואָרענט, אַז די מערדער זאָלען זיך נישט קענען צו איהר אַריינרייסן. די מערדער האָבען אָבער בעשלאָסען פאַר יעדען פרייז צו בעזייטיגען די צוויי עדות פון שוידערליכען מאָרד, זיי זענען דעריבער אַריין צו זיי דורך אַנ׳אויפגעריסן פענסטער און נישט קוקענדיג אויף די טרעהרען און געוויינען פון די צוויי אומגליקליכע פרויען, האָט דער ברודער מיט זיין קוזין זיך געוואָרפען אויף זיי מיט דעם האַמער און מיט׳ן באַגנעט און זיי ערמאָרדעט.

אינדערפריה האָבען די שכנים ענטדעקט דעם מאָרד. עס איז אָנגעקומען פּאָליציי און פון אונ-טערן בעט האָט מען אַרויסגעצויגען דעם טויטען קערפּער פון דער ראָמאַניוק. דאַגעגען די שוועס-טער פון מערדער, טעאָדאָראַ האָט נאָך געגעבען שוואַכע סמנים פון לעבען, מען האָט איהר אָפּגעראַ-טעוועט. אַזוי אַרום האָט מען פעסטגעשטעלט די פּרטים פון מאָרד און די נעמען פון די מערדער.

ביידע בלוטיגע פערשוינדלעך זענען אַרעס-טירט געוואָרען און דאָס לובלינער קרייז-געריכט האָט זיי פער׳משפט צום טויט.

דער פערטיידיגער האָט אַפּעלירט קיין לוב-לין און דאָס לובלינער אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם אורטייל בעשטעטיגט. איינער פון די אָנגע-קלאָגטע באַנדוטשיק האָט אין געריכט זעהר גוט סימולירט משוגעת און ספּאַזמאַטיש געבעטען מען זאָל איהם בעפרייען. דאָס האָט איהם אָבער נישט געהאָלפען.

כאַראַקטעריסטיש, אַז אין געריכט איז ער-האַלטען געוואָרען אַ בריף אונטערגעשריבען פון אַ העלפט איינוואוינער פון יענעם דאָרף, וועלכע בע-טען, אַז מען זאָל די תליה אויפשטעלן אין דאָרף כדי דאָס פאָלק זאָל זעהן און וויסען, וואָס פאַר אַ שטראָף עס ערוואַרט, ווער עס איז עובר אויפ׳ן „לא תרצח״.

גרויסע רעדע פון נחום סאָקאָלאָוו

(ענדע פון דער 3-טער זייט).

גאָר דער וועלט. כדי דער יודישער מלוכה-בוים זאָל נישט פערטריקענט ווערען מוז ער ציהען חיונה פון אַלע יודישע קוואַלען אין אַלע לענדער פון דער וועלט. דער בליק פון יעדען יוד צו א״י איז נישט צו דער פערזונקענעם גרויסען עבר, נאָר צו דעם בליהענדען עתיד, וואָס ענטשטעהט דאָרט פאַר איהם אַליין אָדער פאַר זיינע נאָהענט-סטע.

דער סימבאָל און די קדושה פון אונזער צו-זאַמענגעהעריגקייט, דער מקור פון אונזער ראַסע, דער באָדען פון אונזער געשיכטע, אונזער שטאָלץ און אונזער האָפנונג. די יודישע נאַציאָנאַלע היים ווערט געבויט מיט דעם שווייס, טרעהרען און בלוט פון אונזער פאָלק.

אויף דעם איז געווען אַ ווירדיגע אַנטוואָרט דער הילפס-פאָנד פון יודישען פאָלק. אמת, אַז די צונויפגעזאַמעלטע געלדער זענען קוים גענוג כדי בלויז צו דעקען אַ טייל פון די הזיקות. ווען מען נעמט אָבער אין אַכט דעם עקאָנאָמישען קריי-זיס, וואָס הערשט אין די לעצטע יאָהרען, איז דער רעזולטאַט געווען אַ זעהר בעדייטענדער. דאָס איז געווען אַ שווערע אָנשטרענגונג און אַ גרוי-סער קרבן. די לעגענדע וועגען יודישען רייכטום איז אַ שקר, אויסגעפונען געוואָרען כדי צו ערוועקען קנאה. באמת זענען די יודען אַנ׳אָרים פאָלק. מיר האָבען נישט צו אונזער פערפיגונג קיין גרויסע געלד-מיטלען, נאָך פאַר דער מלחמה זענען מיר געווען אין אונזער איבערוויגענדער מעהרהייט בלוט אָרעם. די מלחמה האָט רואינירט אויך די וואויל-האָבענדע קרייזען פון מיטעלשטאַנד און דער וועלט-קריזיס האָט אונז מעהר געטראָפען ווי וועלכעס עס איז אַנדער פאָלק פון דער וועלט. די געלדער, וואָס ווערען געזאַמעלט פאַר דער נאַציאָנאַלער היים שטאַמען בלויז אין קליינער טייל פון יודיק-ליכע רייכע מענשען, די רעשט איז אַ מס פון אָרימען יודישען פאָלק.

דאָס דאָזיגע אָרימע פאָלק, צושפּרייט פון לאָנ-דאָן ביז וואַרשאַ, פון ניו-יאָרק ביז קאַפּשטאַט, פון מעלבורן ביז ריאָ-דע-זשאַנעראָ שפּאַרט זיך אָב זייט יאָהרען דאָס ביסען פון מויל כדי מיט די קליינע נדבות צו שאַפען אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ פאַר זיינע קינדער.

די יודישע נאַציאָנאַלע היים ערשיינט מיט רעכט פאַר דעם וועלט-יודענטום אַלס אַ טעמפּעל פון געטליכער גערעכטיגקייט און שווערע עהרליכער מענשליכער שווייס און מיה פון זיינע זיהן און טעכטער. ווען די נאַציאָנאַלע היים איז אָנגעגריפען געוואָרען צוליב נאַרישע שקרים און בלבולים און האָט צוליב דעם געליטען, מוז דאָס געליטענע ווי אַמשנעלסטען פערריכט ווערען. דאָס איז געווען דער זין פון הילפס-פאָנד.

צוזאַמען מיט׳ן דאָזיגען אַקטיווען הילפס-פאָנד איז פאָרטגעזעצט געוואָרען די פּראָטעסט-בעוועגונג. דאָס איז נישט קיין קינסטליך-געשאַפענע בעוועגונג. נאָר אַ נאַטירליך נויטווענדיגע. קיין שום מאַכט אין דער וועלט האָט די דאָזיגע בעוועגונג נישט גע-קענט אָפּשטעלען, דאָס יודישע האַרץ איז געווען ווי אַמטיפסטען ערשיטערט, נישט בלויז געגען די גרויזאַמקייטען, וואָס זענען אָפּגעטון געוואָרען, נאָר אויך געגען דעם פערניכטונגס-פּלאַן, געגען די אינ-טריגעס, געגען דאָס שאַפען אַ פאַלשע עפענטליכע מיינונג געווענדעט געגען יודישען פאָלק.

מיר יודען זענען אַ פאָלק פון דאַנקבאַרקייט, אָבער מיר זענען נישט מעהר קיין געטהאָ-יודען. אַזוי וויל אונז אויך דאָס גרויסע בריטישע פאָלק נישט זעהן. בעת דעם וועלט-פרידען האָבען מיר אין נאָמען פון אונזער פאָלק מיט׳ן גאַנצען צו-טרוי געפאָדערט איבערגעבען דעם מאַנדאַט גרויס-בריטאַניען. דערין האַלט זיך ווייטער אונערשיטער-לעך פעסט. אָבער ווען און וואו עס ווערט אונז כסדר געטון עולות, בעקלאָגען מיר זיך, בעמיהען מיר זיך מיט אַלע מיטלען פון אַרגומענטען פון מאַן צו מאַן, אָדער אין דער גרויסער עפענטליכקייט, אין פּאַרלאַמענט, אין דער פּרעסע, אויפצוקלערען, פעראורטיילען צובעזייטיגען און פאַלשע מיינונגען צו בעקעמפען דאָס איז נישט קיין בלומען-וועג, אָבער דאָס איז דער איינציגער.

הויכער קאָנגרעס! עס וועט אייך זיכער נישט פעהלען קיין טעמעס צו דיסקוסיע. עס שווימען אַרויס צאָהל-רייכע פּראָבלעמען, וואָס פאָדערן בע-האַנדלונג און פערטייטשונג, אין צענטער פון אונזער נאַציאָנאַל שאַפט שטעהט דער יודישער חלוץ. דער וועלט-קריזיס האָט בעדייטענד פערשווערט די קרן-היסוד-אַרבייט. מיר מוזען פערהונדערטפאַכען די אָנשטרענגונגען, עס זענען אונז נויטיג אייד-בערכער, עס איז אויך אונז נויטיג די אַבסאָלוטע זיכערקייט אַז די טרויעריגע געשעהענישען קענען זיך שוין נישט איבערחזרען. די בעגינסטיגונג פון אויפבוי פון דער נאַציאָנאַלער היים קענען זיך נישט בעגרעניצען צו פּלאַטאָנישע פערזיכערונגען, עס איז נויטיג אַ בעגינסטיגונג מיט׳ן טאַט. אויך אינער-ליך וואַרט אויף אונז אויסערסט וויכטיגע און שווע-רע אויפגאַבען. פאַר אונזער אַרבייט מוזען מיר האָבען ערד. דאָס איז פערבונדען מיט׳ן קרן קימת, דעם דאָזיגען עלטעסטען אינסטיטוט מיט אַ ביבלישער טראַדיציע און סאָציאַלער גערעכטיג קייט מוזען מיר ווידמען פיל אַרבייט. עס וועט אויך פערנעמען אייער אויפמערקזאַמקייט דאָס פּראָבלעם פון מיטעלשטאַנד. ווער עס וויל זיך נישט בעגרע-ניצען צו סעפּאַראַט אינטערעסען נאָר האָט אין זינען דעם פאָלקס-ווירטשאַפטליכען מאַסשטאַב, וועט זיכער נישט לייקענען, אַז אַ געזונדער מיטעלשטאַנד איז נויטיג פאַר דער ענטוויקלונג פון אונזער האָלקס קראַפט, כדי צו דערגרייכען די אַלע צילען מוז אונ-זער אָרגאַניזאַציע וואַקסען און זיך ענטוויקלען. ווייניגער ווי ווען עס איז טאָרען מיר איצט נישט פערשווענדען אונזערע כחות אין פאַמיליע-מחלוקת אַכטונג פאַר יעדער עהרליכער איבערצייגונג, זאָל אונז בלייבען דער אויפריכטיגער וואונש צו פער-ווענדען אַלע אונזערע אינוועניגסטע כוחות פאַר דעם בוי פון אונזער געמיינזאַמער זאַך.

הויכער קאָנגרעס! לאָמיר דעם מוט נישט פער-לירען. מיר טאָרען זיך נישט דערשרעקען פאַר די דערגער פון אונזער קאַמף, און יעדן עס איז אַריינגעטרעטען אין אונזערע רייהען, זייענדיג דורכ-געדרונגען מיט טיפער ציוניסטישע בעגייסטערונג, פון יענע מוזען מיר פערלאַנגען, אַז ער זאָל אויף זיך נעמען אויך די משא פון דעם פערטיידיגונגס-קאַמף, וועלכער איז דאָך בלויז די פאָרשול פאַר דער שווערער אַרבייט, וועלכע וואַרט אויף אונז אין דער צוקונפט ביז דער ענטגילטיגער דערגריי-כונג פון אונזער גרויסען ציל. דאָס בעדויערונגס-געפיהל איז נישט אויפ׳ן פּלאַץ אין נאַציאָנאַלען קאַמף, אַמ׳ווייניגסטען פּאַסט עס זיך פאַר דעם זו-כער פון צוקונפט-וועג, וואו ער פּולסירט, אַ קרעפ-טיג נאַציאָנאַל-לעבען, קען מען נישט אויסמיידען קיין דויהע צוזאַמענשטויסען. „אַ לאַ גער, קאָם אַ לאַ גער״ — דער דאָזיגער כלל גילט אויך ביי אונז. דער דאָזיגער קאַמף וועט דערפיהרען צום זיג פון יושר. מען מעג עס אָנרופען אָפּטימיזם. אין דעם דאָזיגען אָפּטימיזם ליגט דער סוד פון נישט-אונ-טערגאַנג פון אונזער פאָלק. פערצווייפלונג און ציו-ניזם זענען געגענזעצליכע קאָנטראַסטען. קדימה, און נישט צוריק הייסט אונזער לאָזונג. איך האָב דעם גרויסען כבוד צו עפענען דעם 17-טען ציו-ניסטישען קאָנגרעס.

מאשיז-לעבער
ווערן אָנגענומען אויסצינייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.
דירעקציע: א. בעזמאַן, ד. צעלמייסטער.
גאַסטראָלען פון די סטאַר-אַרטיסטען און ליבלינגען
פון וואַרשאַווער יודישען טעאַטער-עולם:
זישע קאַץ. שמחה ראָזען, דינה האַלפּערן, מאַקס באָזשיק,
מרדכי הילסבערג, דוד לוי און דער סמבטיון-רעזשיסער יצחק
באָזשיק, צוזאַמען מיט ליזע שלאָסבערג, חנה פערבער,
רות רענע, בעלאַ באָזשיק, ש. ראַטשיי, מ. הערמאַלין,
ב. שוואַרצשטיין, מ. פישמאַן א. א. וו.
אין רעפּערטואַר: „פון ווייטען סיביר״, „דער בלינדער פּאַיאַץ״,
„אַ חתונה אין דאָרף״, „אויפ׳ן וועג קיין בוענאָס-איירעס״.
ערשטער גאַסטראָל: שבת, דעם 4-טען ד. ח. 4.30 אַ זייגער נאָכמיטאָג - די
בעליבטע היסטאָרישע אָפּערעטע
אשה רעה
שבת, ד. 4 טען, 9 אָווענד פּרעמיערע
פון ווייטען סיביר
(סאָניע די אַנאַרכיסטקע)
אין 3 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג פון א. לאַנג,
בעאַרבייט פון י. נאָזשיק.
שפּאַנענד-סענסאַציאָנעל-געזאַנג און טענץ. לויט די ווייטערדיגע אַנאָנסען.

דער „פּוילישער שטערן״

(28

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט-קריג

מאַקס האָט זי אונטערשטיצט:

— די מאַדאַם מאַלפּלאַקע האָט פולשטענדיג ריכטיג פאָרמולירט אונזער מיינונג, און איך וואָלט גערן געווען זיך וואָס שנעלער צו דערוויסען, וואָס, אַ שטייגער, ענטפערען דערויף דער הער מאָר-טימער....

מאָרטימערס תשובה איז געווען רוהיג און זעהר איידעל.

דאָס איז געווען אַ שלעכטער סימן, מחמת דאָס האָט בעדייט, אַז ער איז געווען פולשטענדיג זיכער אין זיך.

אין אַלגעמיינע פראַגען האָט ער מיטגעטיילט די אַנוועזענדע וועגען עפּעס אַ געהיימער מיסיע, וואָס איז איהם אָנפערטרויט, און וואָס איז איצט שוין כמעט אויסגעפיהרט געוואָרען... און אַז ווי-באַלד ער וועט האָבען דעם דאָזיגען ענין פולשטענדיג ערלעדיגט, וועט ער תיכף ווידמענען אַלע כוחות זיי-נע דער אָרגאַניזאַציע....

בערענס האָט אויפגערעגט, אַ קלאַפּ געטון מיט דער פויסט איבערן טישעל:

— דאָס איז ווערטער!... פּוסטע רייד בלויז... דאָס בעפרידיגט אונז נישט!... שוין-זשע געפינט איך נישט אין אַט דעם צימער נאָך אַ מאַנספּער-שוין חוץ מיר?... איהר, בעלפאָרד, און איהר, מאַקס, און איהר, „נומער דרייצעהן״ — שוין זשע זענט איהר אַלע לעמעשקעס??? איהר האָט זיך בעפרידיגט מיט אַט דער פּלאַפּלעריי, און איהר וועט ווידער שלעפּען אייער שווערען יאָך, וואָס וועט אונז אַלע אומברענגען פון דער וועלט?!. טוט אייך, ווי איהר פערשטעהט, מיינע הערען, אָ-בער איך בין אויף דעם נישט מסכים!

מאָרטימער האָט זיך אָפּגעהוסט און געוואָלט עפּעס זאָגען, נאָר מאַדאַם מאַלפּלאַקע האָט איהם איבערגעשלאָגען.

— אונזער באַלעבאָס שווייגט... וואָס מיינט איהר וועגען דער פראַגע בעלפאָרד?

האַרי האָט שנעל געענטפערט:

— איך מיין, אַז מאָרטימער וואָלט אונז בע-דאַרפט גענויער צו אינפאָרמירען, וועגען דער מיסיע אויף וועלכער ער האָט אונז בלויז געגעבען אַנ׳-אָנצוגעהעריניש.

מאָרטימער האָט אַ וואָרף געטון אויף איהם אַ בייזען בליק:

— גוט! — האָט ער מסכים געווען, נאָך אַ קורצער פּויזע — אויב איהר צווינגט מיך, וועל איך אייך זאָגען... איך וועל אייך דערצעהלען וועגן מיין מיסיע און וועל אייך פאָרשטעלען בע-ווייזען... איך וועל אָבער נישט פערגעסען אין דעם אומצוטרוי, וואָס איהר בנוגע מיר האָט הייגט אַרויסגעוויזען.... איך וועל אויך אָנגעהמען ענט-שפּרעכענדע מיטלען, אַז אויך איהר זאָלט וועגען דעם נישט פערגעסען!

זאָגענדיג עס, האָט ער דראָהענד געקוקט אויף האַרין פון איבער די ברילען אַפויר

— נו, טאָ וואָס זשע איז עס פאַר אַ געהיימע מיסיע? — האָט בערענס אַ שמייכעל געטון — מיר וואַרטען אויף די צוגעזאָגטע בעווייזען... און צו דראָהונגען זענען מיר שוין פון לאַנג צוגעוואוינט... איהר וועט אונז נישט איבערשרעקען!..

מאָרטימער האָט דאַן דערצעהלט ווי אַזוי דער „פּוילישער שטערן״ איז אַריינגעפאַלען צו דער טענצערין נאַה-על-דין אין די הענד אַריין, און אין וואָס פאַר אַנ׳אומאָנגענעהמער לאַגע עס געפינט זיך דער קרוינפּרינץ זינט-ווען די דייטשע מאַכט האָט אָנגעהויבען צו פאָדערן ביי איהם דעם דאָ-זיגען אוצר, כדי איבערצוגעבען איהם אין דער שאַץ-קאַמער פון דער נייער פּוילישער מלוכה, וואָס עס געהט שאַפען דייטשלאַנד בשותּפות מיט עסטרייך-אונגאַרן.

— דער קרוינפּרינץ האָט מיך אַרויסגערופען צו זיך, און פערזענליך בעפוילען, איך זאָל פאָה-רען קיין ענגלאַנד, און פאַר יעדען פרייז צוריק אַרויסקריגען דעם „פּוילישען שטערן״. מיינט איהר דאָך אַוודאי, אַז איך האָב עפּעס געענטפערט, זיך געגענגעשטעלט, געשטעלט פאָדערונגען, פּראָטעס-טירט געגען דעם אַרויסשיקען מיך אויף אַ זי-כערען טויט, ווי געוויסע פון אייך?.. ניין, מיינע הערען.... פאַר אַנ׳אָפיציר פון דער פּרייסישער גוואַרדיע האָט עס נישט געפּאַסט....

— פּרייסישע גוואַרדיע?! — האָט אויסגערו-פען דער „נומער דרייצעהן״ — איהר האָט גע-דינט אין דער פּרייסישער גוואַרדיע?

ער האָט זיך נייגעריג אויפגעשטעלט אין דער גאַנצער לענג זיינער.

— יאָ, געדינט! — האָט מאָרטימער שטאָלץ געענטפערט.

— הייסט עס, איהר זענט...

— איך בעט נישט אָנצורופען קיין פאַמיליעס! — האָט איהם מאָרטימער איבערגעשלאָגען — נאָר נישט קיין פאַמיליען נעמען!

— קיין שום פאַמיליעס! זאָל זיין אַזוי! — האָט דער „נומער דרייצעהן״ תיכף איינגעשטימט, אַוועקזעצענדיג זיך אויפ׳ן בענקעל און פערטראַכ-טענדיג זיך.

— ווי אַזוי איך בין אָנגעקומען קיין ענג-לאַנד, — האָט מאָרטימער פאָרטגעזעצט — דאָס איז נישט וויכטיג צו וויסען!.. פיל וויכטיגער איז ווי-אַזוי מיר איז געראָטען צו אויספיהרען מיין אויפגאַבע: איך האָב דעם „שטערן״ בעקומען.... אָט איז ער!

ער האָט אַריינגערוקט די האַנד אין דער בוזים טאַש און אַרויסגעצויגען פון דאָרט אַ קליינעם ווייסען פּאַקעט, פערזיגעלט מיט ווייסען טריפּ-וואַקס.

האַרין האָט פערפעהלט אָטעם...

דער פּאַקעט איז עהנליך געווען אויף יענעם, וואָס מעדי האָט איהם געשילדערט.

— קוקט זיך גוט צו, בערענס! אָט דאָס פּאַ-קעטעל האָט געקאָסט דאָס לעבען פון אַ מענשען.. אָבער איך וואָלט זיך גאָר נישט פערטראַכט צו אומברענגען צוואַנציג מענשליכע לעבענס, ווען זיך וואָלט עס געדאַרפט טון, כדי צו דערגרייכען מיין ציל!....

מאַדאַם מאַלפּלאַקע האָט פלאַמענדיג מיט די אויגען, אַ פּאַטש געטון מיט די הענד.

— בראַוואָ! בראַוואָ!... שוין לאַנג האָבען מיר פון אייך נישט געהערט אַזעלכע רייד!

— גענוג גערעדט! — האָט זיך בערענס אַריינ געמישט — ווייזט אַקאָרשט דעם „פּוילישען שטע-רען״!

אַלע האָבען זיך אויפגעשטעלט און אַרומ-גערינגעלט מאָרטימערן, וועלכ׳ער האָט פּאַמעלעך אַרונטערגענומען די טריפּוואַקס-זיגלען.

עס איז אַרונטערגעפאַלען דער לעצטער זי-געל, דאָס פּאַפּיר האָט זיך געעפענט, און עס האָט זיך ענטפּלעקט אַ.... געוועהנליך פּאַפּיראָסען-שאַכ-טעל.

(פאָרזעצונג קומט)

סודות'פולער טויט פון א יונגער שיינער מיליאנערן־טאכטער

אין גאנץ אמעריקא קאכט עס יעדען טאג מיט'ן טודותפולען טויט פון א יונגער, שיינער מיליאנערן־טאכטער סטאר פייטפול, וועלכע האט געהאט גאר שטארקע מחוקות מיט דער אונטערוועלט. די סיבה פון דעם אינטערעס געפינען מיר אין דער אמעריקאנער יודישער פרעסע, וואו עס שטייט:

„די מערדער פון סטאר פייטפול וועלען אפשר קיינמאל נישט געפונען ווערען, אבער דער סוד פון איהר לעבען הויבט אן אויפגעדעקט צו ווערען. סטאר פייטפולס טויט האט ארויסגערופען די גרעסטע סענסאציע אויף צוויי קאנטינענטען — אין אייראפע, אזוי גוט ווי אין אמעריקא, די לאנדאנער צייטונגען גיבען אוועק פונקט אזוי פיל פלאץ פאר די איינצעלהייטען פון איהר לעבען און איהר טויט. ווי די ניו־יארקער און די פאריזער פאליציי איז אזוי מיטיג צו זוכען שפורען צו איהר געהיימנישפולען טויט, ווי דער ענגלישער „סקאטלאנד יארד", די ערשטע עטליכע טעג, נאכדעם ווי איהר קערפער איז געפונען געווארען אויף דעם זאמדיגען ברעג, פון לאנג ביטש, האט די ניו־יארקער פאליציי פשוט געקעהרט וועלטען.

פערשטייט זיך, די יאגעניש נאך סענסאציעס אין אמעריקא איז קיין נייעס נישט, דערהויפט נאך אזעלכע סענסאציעס מיט א סעקסועלען אונטערשלאג. אין דעם פאל פון סטאר פייטפול איז דיזע יאגעניש נאך דער סענסאציע געווען א סך א גרעסערע. סטאר פייטפול איז געווען מעהר ווי א געוועהנליכע מיידעל:

עס זענען דא א סך אנדערע מיידלעך פון דעם טיפ, וואס פיהרען א פרעהליכען, פער'שיכור'טען לעבען, אבער אט די אלע זענען מעהרסטענס אהן א סאציאלען הינטערגרונד. זיי קומען געוועהנליך פון די קליינע אמעריקאנער שטעטלעך, און אין די מעהרסטע פאלען — פון ארימע פאמיליעס, און זייער גאנצער כוח ליגט אין זייער שעהנעם פנים, בלאנדע האר און א שלאנקע פיגור. סטאר פייטפול איז אבער געווען אנדערש. א חוץ א שעהנעם פנים, א גראציעזע פיגור און אנדערע אייגענשאפטען, וואס האבען זי געמאכט אנציהענד פאר מענער, האט זי אויך געהאט פערבינדונגען מיט די „הויכע פענסטער". זי האט „געהערט" ווי מען זאגט ביי אונז אין אמעריקא, צו דער „סאסייטי". אמת, זי האט זיך אויפגעפיהרט ווי א געוועהנליכער נאכט־שמעטערלינג אויף בראדוויי, אבער איהרע פערבינדונגען מיט דער „סאסייטי" און מיט דעם לעבען פון דער אמעריקאנער געלד־אריסטאקראטיע האט איהר געגעבען א ברייטערען און ווייטערן צוטריט.

ביז היינט צו טאג איז נאך אלץ אויף זיכער נישט פעסטגעשטעלט, צי איהר טויט איז געווען דער רעזולטאט פון א מארד, אדער א זעלבסט־מארד. די אורזאך איז — עס זענען דא צופיל שפורען. די פערשטארבענע האט געפיהרט אזא ווילדען, צולאזענעם לעבען, האט געהאט אזויפיל אוואנטורע מיט אזויפיל פערשידענערליי מענער אין אלערליי שיכטען פון דער געזעלשאפט, אז די שפורען ציהלען אין אלע זייטען, אפילו אויף יענער זייט ים — צו לאנדאן אזוי גוט ווי אין פאריז. אומעטום האט זי געהאט גוטע פריינד, וואס אין סטאר פייטפולס פאל זענען דאס געווען — אינטימע פריינד. סטאר פייטפול האט נישט געגלויבט אין געוועהנליכער פריינדשאפט צווישען פרוי און מאן, ווען זי האט זיך מיט איינעם בעפריינדעט איז דאס געווען אינטים.

און חוץ דעם האט דאס מיידעל געהאט א גרויסע שוואכקייט צום ביטערען טראפען. זי האט געטרונקען, א סך געטרונקען און וואס איז ערגער פון אלץ — זי האט נישט געקענט טרינקען. זי פלעגט ווערען זעהר שנעל שיכור. און אין א שיכור'ען צושטאנד האט זי נישט געוואוסט אויף וואס פאר א וועלט זי איז. דאן האט זי געקענט שליסען בעקאנטשאפטען מיט אלערליי מענער, נישט וויסענדיג ווער זיי זענען און צו וועלכען קלאס פון דער געזעלשאפט זיי געהערען.

דאס איז געווען דער הינטערגרונד פון דעם מיידעלס לעבען, פון וועלכען די פאליציי האט בעדארפט אנהויבען זוכען א שפור צו די מערדער. מען האט אין אנהויב גערעכענט, אז מען האט זי אריינגעווארפען אין וואסער פון א שיף, און צוערשט איז מען אנגעפאלען אויף די אזוי־גערופענע „ליבעס־שיפען", וואס געהען אפ פון ניו־יארק אויף קורצע רייזעס פון עטליכע טעג. שפעטער האט מען זיך גענומען צו די טאקסיס. אבער אט די שפורען האבען ערגעץ נישט געפיהרט, און די צייטונגען, אויב נישט די פאליציי, זענען אוועק צוריק צום ערשטען שפור, וואס פיהרט אין די גאר „הויכע פענסטער".

סטאר'ס שטיף־פאטער האט ארויסגעגעבען פאר די צייטונגען זעהר א סענסאציאנעלע געשיכטע: די געשיכטע געהט צוריק, ווען סטאר איז נאך געווען א קינד פון א יאהר דרייצעהן. זי איז דאן געווען א שילערין אין אן אריסטאקראטישער שול פאר מיידלעך. סטאר פייטפול איז פון איהר מוטערס צד געווען א קרובה מיט א רייכען מאן אין באסטאן. וואס איז אויך געווען זעהר פראמינענט־פאליטיש. דער מאן איז בעווייבט און האט קינדער. סטאר האט געלערנט אין דערזעלבער שול, וואו זיינע טעכטער האבען געלערנט.

דער שטיף־פאטער האט איצט אויסגעזאגט דעם סוד, אז אט דער פראמינענטער און רייכער מאן, האט נאך מיט א יאהר זיבען צוריק פערפיהרט די יונגע סטאר. זי פלעגט קומען צו איהם גאנץ אפט אהיים אויף בעזוך מיט זיינע קינדער און ער האט דורך פערשידענע געקינסטעלטע מיטלען אריינגעפיהרט דאס מיידעל אין די סודות פון געשלעכטס לעבען צו שטילען זיין אייגענע תאוה. דאס איז געווען די הויפט־סיבה, פארוואס סטאר איז פון די יונגע יאהרען אראפ פון גלייכען וועג.

איהרע עלטערן האבען זיך דערוואוסט וועגען דעם ערשט א יאהר שפעטער, ווען זיי האבען בעמערקט, אז דאס מיידעל פיהרט זיך נישט אויף ווי עס איז נאטירליך פאר א מיידעל פון אט דעם עלטער. איהר מוטער האט זי דאן אויסגעפרעגט און דאס מיידעל האט איהר דערציילט וועגען איהר דערפאהרונג מיט דעם עלטערען און רייכען מאן. מען האט דאן דאס מיידעל גענומען צו דאקטוירים און זיי האבען ערקלערט, אז מען דארף דאס מיידעל היילען א לאנגע צייט. דאן, האט דער שטיף־פאטער ווייטער דערצעהלט, האט איינער פון זיינע פריינד זיך געווענדעט דורך אן אדוואקאט צו דעם שולדיגען רייכען מאן און יענער האט געגעבען צושטייער צוואנציג טויזענד דאלאר. דאס איז נישט געווען, זאגט דער שטיף־פאטער, שווייג־געלד, נאר נישט מעהר ווי צושטייער פאר דאקטוירים.

פון אנדערע קוועלען האט מען זיך דערוואוסט, אז דער רייכער מאן האט געגעבען א סך מעהר צושטייער, ווי די צוואנציג טויזענד דאלאר. עס איז א סברה, אז ער האט אין די לעצטע זעקס יאהר זיך געלאזט קאסטען אויף סטאר'ס מעדיצינישע בעהאנדלונג ארום אכציג טויזענד דאלאר. דאס קען ערקלערען דעם סוד פון וואנען סטאר איז אלע מאל געווען גוט בעזארגט מיט געלד. אין די לעצטע זעקס יאהר, האט סטאר געמאכט א רייזע ארום דער וועלט און אנ'אכט אדער ניין רייזעס הין און צוריק קיין אייראפע. די געלד־פראגע איז געווען א גרויסער סוד די לעצטע עטליכע יאהר, זינט דעם בעריהמטען וואל־סטריט קראך, ווען איהר שטיף־פאטער, וואס איז געווען א פערמעגליכער מענש, האט אינגאנצען אפגעברענט. די פאמיליע פייטפול, די מוטער מיט די צוויי טעכטער סטאר און סילוויא. זענען דאן געווען אין לאנדאן. די פאמיליע האט געמוזט אויפגעבען דעם רייכען אפארטאמענט אין א גרויסען האטעל און אריינקלייבען זיך אין אן'ארימער וואוינונג אין דעם קינסטלער־קווארטאל. אבער סטאר איז אפילו דאן אויך געווען גוט בעזארגט מיט געלד.

אבער פון וואנען סטאר'ס געלד־הכנסה זאל זיך נישט געווען נעהמען, איין זאך איז זיכער, אז סטאר האט געהאט א טבע. דערהויפט ווען זי איז געווען נישט ניכטער — און דאס האט פאסירט זעהר אפט — צו בעקלאגען זיך פאר בעקאנטע און אומבעקאנטע וועגען איהר פערפיהרער, וואס האט איהר פערגיפט דאס לעבען נאך אלס קינד און וואס האט איהר געבראכט צו איהר צושטאנד.

אויף דעם גרונד טייטעלט איצט סטאר'ס שטיף־פאטער אויף איהר רייכען פערפיהרער, אלס די דירעקטע אורזאך פון איהר מארד. ער זאגט נישט, אז ער האט זי דערטרונקען מיט זיינע אייגענע הענד. ער זאגט נאר, אז עס ליגט זיך אויפ'ן שכל, אז ער זאל אנשטעלען מענשען, וואס זאלען זי אפרוימען פון וועג.

פיקאנטער סקאנדאל

אין א ווילנער יודישער פאמיליע

ווי אזוי א פיפיגע דאמע האט געוואלט פערריכטען איהר מאנ'ס געשעפטע!

ביי דער ווילנער פאמיליע פ. האט די טעג זיך אפגעשפילט א פיקאנטער סקאנדאל וועלכער וועט נאך האבען זיין עפילאג אין ווילנער געריכט. די געשיכטע איז אזא:

דער ווילנער איינוואוינער ס. וועלכער איז ביז דא נישט לאנג געווען א פערמעגליכער מאן, איז לעצטענס שטארק רואינירט געווארען. זיין מאטעריעלע לאגע איז געווען אזוי שווער, אז ער האט געמוזט ווארפען זיינע געשעפטען, פערקויפען די ווערטפולע זאכען פון שטוב און ארויספאהרען אויף א פאסטען קיין ווארשא איבערלאזענדיג צייטווייליג זיין פרוי אין ווילנע.

די יונגע פרוי פ. האט זיך אבער נישט געוואלט בעפרידיגען מיט'ן גורל, אז איהר מאן איז פון א זעלבסטשטענדיגען אינדוסטריעלער פלוצלונג געווארען א געוועהנליכער אנגעשטעלטער און זייענדיג צוגעפאסט צו א ברייטען לעבען וועט זי איצט באדארפען צופאסען איהר ביודזשעט צו די שמאלע ראמען פון איהר מאנס פערדינסטען.

די פרוי האט דעריבער גענומען זוכען מיטלען ווי אזוי צונויפצושלאגען א קאפיטאל, כדי איהר מאן זאל זיך צוריקשטעלען אויף די פיס, ענדלעך איז די פרוי געפאלען אויף א פלאן איינצוארדנען ביי זיך אין שטוב אזוי גערופענע „וועגעציאנער־נעכט" אויף וועלכע ס'פלעגען איינגעלאדען ווערען דאס רוב דורכרייזענדע און פרעמד־שטאטישע גבירים, וועלכע פלעגען טייער בעצאהלען פאר ווילען זיך.

וועגען דעם האט זיך דערוואוסט פ—ס א חבר וועלכער האט אנגעשריבען א בריף צו פ—ן און איבערגעגעבען איהם די קלאנגען וועלכע ער האט געהערט אין שטאט פון זיין פרוי'ס מעשים.

בעקומענדיג דעם בריף, איז פ. גלייך אראפגעקומען קיין ווילנע און איז אומדערווארטעט אין מיטען נאכט פלוצלונג אריינגעקומען צו זיך אין שטוב.

עפענענדיג די טיר מיט א פראנצויזישען שליסעל איז ער אריין אין סאלאן־צימער און איז געבליבען שטיין א פערגאפטער און אנ'איבערראשטער. ער האט דעם צימער נישט דערקאנט. דיקע שטארען האבען פערשטעלט די פענסטער, דער צימער איז געווען בעלויכטען מיט א ראטען קאליר און אין צימער גופא ביי א נידעריגען שיין סערווירטען טישעל וועלכער איז געשטאנען ביי א ווייכער קאנאפע איז געזעסען אין אדם און חוה'ס קליידער צוויי פרויען און צוויי הערען. אין איינער פון די דאמען האט ער דערקאנט זיין פרוי. מען קאן זיך פארשטעלען די איבערראשטע פנימער פון די נאקעטע פארלעך ווען אין צימער האט זיך בעוויזען דער ווארשעווער מאן פון דער באלעבאסטע.

די הערען האבען וואס שנעלער ארויפגעכאפט אויף זיך די בגדים און געוואלט פערלאזען דעם וואוינונג. פ. האט אבער פערשלאסען די טירען. ער האט זיי אויסלעגיטימירט געהייסען זיך אויסטון אין אינטערוועש און געבעטען פערלאזען דעם וואוינונג, ביידע הערען זענען בלית־ברירה אויף א דראזשקע אפגעפאהרען אין האטעל. פ—ס פרוי האט בעקומען א שטארקען נערווען־אטאק, אזוי, אז מען האט צו איהר געמוזט ארויסרופען די גיכע הילף.

פ. פאדערט איצט פון זיין פרוי א גט און געגען די צוויי הערען, וועלכע ער האט געטראפען ביינאכט ביי זיך אין וואוינונג האט ער אריינגעטראגען אין געריכט א ציוויל־תביעה פאדערענדיג ענטשעדיגונג פאר דער מאראלישער עוולה, וועלכע זיי זענען לגבי איהם בעגאנגען.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג־ארטאפעד

האט זיך איבערגעצויגען פון גראנסקא 28

אויף פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאוניע פון זעקסלויכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: האלדערקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פוס, גארטעלען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELO[illegible]A 6,

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע מארפאלען צו יעדער צייט ביימאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

פערהיטונגס־שטעל אונטער דער לייטונג פון א ד״ר־ספעצ. פון 9 אוו. ביז 3 ביינאכט

(50

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

— וואס פארא אומגליק וועט געשעהן, סאניע, גאטעניק, אז איך קען נישט נאר רעדען דעליקאט, אין דזשענטעלמעניש, נאר איך גראב און בייז, האט נירענבערג אנגעהויבען צו ווייזען זיינע נעגעל.

— און איך שפיי אויף אייך, איהר נידערטרעכטיגער אויסוואורף, איהר געוויסענלאזע חיה. מיר איז אלץ איינס, קיין לעבעדיגע וועט איהר מיך פונדאנען נישט ארויספיהרען.

סאניע איז געווען באמת אזוי ווי משוגע, איהרע אויגען זענען ארויס פון די ארביטעס. א ווייסער שוים האט זיך בעוויזען פאר איהרע ליפען, איהרע קורץ־געשוירענע האר האבען זיך אין אומארדנונג געווארפען אויף איהר פנים.

— אזוי איז גאר די מעשה, האט נירענבערג אנגעהויבען אויף אנאנדער טאן, דו האסט גאר צו מיר טענות, דו האסט אנגעשטעלט שפיאנען אויף מיר, דו האסט מיך געוואלט אומגליקליך מאכען אלס פערגעלטונג דערפאר וואס איך האב דיך געהייסען אויפהערען, געוואלט דיר אזויפיל גוטס טאן, פאר מיין ווייב דיך מאכען, פאר דעם ווייב פון דעם רייכען און אנגעזעהענעם הענריק נירענבערג...

— איהר ליגט געמיינער, האט איהם סאניע איבערגעריסען, איהר אינפערשעהמטער אויסוואורף, איהר זענט אזוי הענריק נירענבערג, אזוי ווי איך בין עס.

סאניע האט בעשלאסען אז איהר גורל מוז איצט דעצידירט ווערען, אדער זי וועט בעפרייט ווערען פון דעם אויסוואורפס הענד, אדער זי וועט זאקע קיין לעבעדיגע פונדאנען נישט ארויסגעהן און דעריבער איז זי געווען וואס מעהר חוצפהדיגער בנוגע נירענבערג'ן.

דער אלטער „פוקס" נירענבערג איז יודער געבליבען רוהיג צו דעם אלעס וואס סאניע האט אויפגערעגטערהייט געזאגט, אזוי ווי די דאזיגע ווערטער וואלטען גארנישט געפאלען אויף זיין אדרעס.

— איצט וועל איך, ווארטען ביז דו וועסט דיך אויסשרייען, מיין טייבעלע, איך וועל דיר גארנישט ענטפערען.

די דאזיגע רוהיגקייט פון נירענבערג'ן, וועלכער איז געזעסען אויף א קליינער סאפע ווייט פאר זיך אויסגעצויגען די פיס און פערריכערט א פאפיראס האט אזוי שטארק אויפגערעגט סאניען, אז זי האט אינגאנצען פערלוירען די בעהערשונג איבער זיך, זי האט זיך געריסען די האר, געבראכען די הענד, געכאפט א גלאז וואס איז געשטאנען אויפ'ן טיש און מיט דער גאנצער קראפט א שליידער געטון אין דער זייט, וואו ס'איז געזעסען נירענבערג.

נירענבערג האט נאר לייכט אויסגעשריגען און באלד איז ער צוגעלאפען צו סאניען, איהר ארונטערגעדרעהט די הענד, אויף הינטען און אנגעהויבען מערדערליך צו שלאגען.

סאניע האט אין אנהויב שרעקליך געשריגען, געקרעכצט און זיך ארויסגעריסען פון אונטער די מוראדיגע קלעפ פון נירענבערגס הענד. צום סוף האבען זי די כוחות אנגעהויבען צו פערלאזען און זי איז געבליבען בעוואוסטלאז ליגען אויף דער קאנאפע, בעת דער צווילדעוועטער נירענבערג האט אלץ נישט אויפגעהערט צו שלאגען די אומגליקליכע סאניע.

— — — — — — — — — —

דאס איז געשעהן אין דערזעלבער צייט ווען „מאקס ריטער" איז געזעסען מיט קייטעלעך אויף די הענד אין ביורא פון דעטעקטיוו טשארל ערליי און נישט געוואלט פערראטען זיין „פאך־קאלעגע" הענריק נירענבערג. אלע בעמיהונגען פון דעם רוטינירטען דעטעקטיוו עפעס ארויסצובעקומען פון מאקס'ן האבען זיך נישט איינגעגעבען. ער האט מעהר נישט געענטפערט קיין ווארט.

מאקס האט געהאט מעהר פראקטיק און פסיכאלאגישען חוש, ווי דער דעטעקטיוו האט דאס געמיינט. מאקס האט פערשטאנען אז קיין שום שלעכטס וועט איהם דא נישט געשעהן, דער דעטעקטיוו וועט איהם נישט שיסען און וועט איהם אפילו א פינגער נישט אנריהרען, ווייל ער וועט מורא האבען פאר זיך אליין, ער וועט איהם אויך נישט איבערגעבען דער פאליציי, ווייל ערשטענס איז נישט פערהאן פארוואס, און צווייטענס זעהט זיך אויס, אז דער דעטעקטיוו, ווייל בכלל ווי זייער געוואוינהייט איז, מיט דער פאליציי נישט האבען צו טון. מאקס האט דעריבער געווארט אויף די ווייטערדיגע געשעהענישען, וואס דער דעטעקטיוו וועט אויסטראכטען פאר א נייע חכמה און ווי לאנג ער וועט איהם אזוי האלטען, ביי מאקסען איז די גאנצע געשיכטע פערוואנדעלט געווארען אין א קאמעדיע אין א פשוטען טעאטער־שפיל.

דער דעטעקטיוו איז געווען פערצווייפעלט, יעדע מינוט איז געווען איהם פאר א גאנצער טאג. יעדע מינוט האט לייכטער געמאכט און מעגליכער געמאכט, אז נירענבערג זאל ענטלויפען מיט סאניען.

נירענבערגס וואוינונג האט טשארל שוין לאנג געהיטען, אבער פון דארט איז קיין שום ידיעה נישט געווען, דאס איז געווען א סימן, אז נישט נירענבערג, און נישט קיינער פון זיינע „קאמעראדען" האבען זיך דארט נישט בעוויזען.

די לאגע איז געווארען קריטיש, קיין שום אויסגאנג האט טשארל נישט געזעהען. ס'איז נאר פאר איהם געבליבען איין מעגליכקייט זיך צו ווענדען צו דער פאליציי און אז זי זאל היטען די גרעניצען און נישט דערלאזען אז נירענבערג זאל זיך אריבערבעקומען איבער דער גרעניץ מיט אדער אהן סאניען.

—צו אלדי רוחות, דער ענין מוז דאך תיכף ערלעדיגט ווערען, ס'קען ווערען צו־שפעט. טשארל האט זיך איבערגעקוקט מיט ראלף'ן, אזוי ווי ער וואלט זיך געוואלט פערשטענדיגען מיט די אויגען וואס צו טון, ראלף האט זעהט אויס גארנישט געהאט קיין עצה, ווייל ער האט זיך נישט אנגערופען מיט קיין איין ווארט.

(המשך קומט).

II Wielkie Targi Rówieńskie

30 SIERPIEŃ — 6 WRZESIEŃ 1931 r.

to rynek zbytu dla łódzkiego przemysłu, wśród szerokich warstw odbiorców na Wołyniu.

Zgłoszenia przyjmuje i informacje udziela. 3698

זיכערע הילף און א רפואה

אהיז א אפעראציע, אן בלוט, אהיז א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך וועלט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס וועלט ער בראנדיג און שטארבלוך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מייגע בא-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעחונג בעזאמונגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס לאמונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע ואקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנעט, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויף אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דאס געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר בראך-ליידענדע אין לאדז, וואלטשאנסקא 39, פראנט 2. שטאק, פאר דער גיבער אויסגעצ-טענלאזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען בראך, פאר דעם ווייסע שפאט-ליכען אנלעגען מיר דעם באנדאזש פון ז"ז מעטאדע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דאדורך פאר אלע בראך-ליידענדע.

Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

ווארפט נישט אוועק קיין אויסגעברענטע זשארובקעס

פאר יעדע אלטע זשארובקע בעקומט איהר א נייע בעגען צוצאהלונג פון א האלבען פרייז ביי

מ. זענדער

פלאץ וואלנאשטשי 9

(רוג נאוואמיעסקא) טעל. 124-98

יעדער איינציגער

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

ק י א - ט ע א ט ע ר

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

ה י י נ ט א ו ן ו י י ט ע ר ע ט ע ג !

פרעכטיגער דאפעל-פראגראם!

ס'געהיימניש פון צימער 13

אין די הויפטראלן:

Ewelina Holt i Henry George.

אין שאטען פון פיראמידען

מיט **Lee Parry i Jean Murrat**

אכטונג, זומער = סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין נפוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

Szkoła Przemysłowa

T-wa Szerzenia Oświaty i wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi

ul. Pomorska 46, tel. 163-80

מעכאנישע, עלעקטרא-טעכנישע און וועבעריי

אפטיילונגען:

איינשרייבונגען פון די קאנדידאטען אין דער 1-טער קלאס נעהמט אן די קאנצעלאריע פון דער שולע טעגליך פון 10 ביז 2 נאכמיטאג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנצינדען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

- באזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

ענטשולדיגונג

בעט איך ביים סטארשי פון טישלער-, שניצער-און דרעקסלער-צעך אין לאדז, משה דוד הערש-קאוויטש פאר די אומזיסטע בעשולדיגונג און שלעכטע אויסדריקען אויף איהם, פאר וועלכע איך שפענדע אויף די גמילת חסדים קאסע ביים צעך — 15 זלאטעס. ל. סאלאמאנאוויטש.

Dr. med.

M. Rosenthal

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.

11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)

telefon 223-34 טעלעפ.

נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענד און אין לעטש-ניצע „פאמאץ" ליטאנאווסקיענא 1 (אלעקסאנדערער-גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

Dr. Z. Rakowski

פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

DR. MED.

L. Pikielny

א ו ר א ל א ג

ספעציעל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

DR. MED.

Kaltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 6 ביז 8.30, און זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska 8 פון 12³⁰ ביז 1³⁰ נאכמ

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134—72

נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אווענד.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט

און ארצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2

ד"ר ווינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7

ד"ר יאסטמאן נערוועז-קראנקה. פון 12—2

ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6

ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 11½—1

ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אוירען-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7

ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5

ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2

נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9—1

א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-היילונג, פלאמבירונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר באשטראלונג און דורכלייכטונג, „קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיטע איז שטאט.

8-ונג, לעטניקעס!

PALMA-PATENT

אנשטאט זיך בארגען א בעט אויף אפצוי-געלד פערזעהט אייך בעסער פאר'ן זעלבען געלד מיט אן עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ

Palma-Patent

וואס איז אלעמען בעקאנט מיט זיין פראקטישקייט, דויערהאפטיגקייט און עסטעטישקייט מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר.

אויף לאגער שטעט א גרויסער אויסוואהל לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך, פעלד-בענקלעך — ווי אויך — **מאטראצן** געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס, טאפטשאנעס, מעטער-מאסען

רעיעלע בעהאנדלונג! פאבריקס-פרייזען! זעמטליכע רעפעראטורן;

דעטייל **לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85** הורט

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

זי', 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

באזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

ד"ר ראבינזאן

פ א ד ע מ ב י ע

ג ר א נ ד - פ ע נ ס י א נ א ט

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק. צענעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142 עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאג און יו"ט 9—1, פאר דאמען באזונדערער ווארטע-זאל.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.